

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน)

ปริญญา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Factors Affecting to the Identities of Students Majoring in Agricultural
and Environmental Education, Kasetsart University

นามผู้วิจัย นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

ได้พิจารณา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ประสงค์ ต้นพิชัย, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ ศรีสวนแดง, ศศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ ศรีสวนแดง, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

เดือน

พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต

สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Factors Affecting to the Identities of Students Majoring in Agricultural
and Environmental Education, Kasetsart University

โดย

นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย์และชุมชน)

พ.ศ. 2557

วรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล 2557: ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน) สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน
ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ประสงค์ ตันพิชัย, Ph.D. 125 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อม
ศึกษา และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิต
สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาทุกชั้นปีที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 346 คน ใช้
แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ
หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การ
ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีทั้งสิ้น 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อ
ตนเอง บุคลิกภาพ เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชา และ
เกรดเฉลี่ยสะสม

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และ
เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ
อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 61
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Wanwipha Thaweetangtrakul 2014: Factors Affecting to the Identities of Students Majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University. Master of Arts (Human and Community Resource Development), Major Field: Human and Community Resource Development, Department of Human and Community Resource Development. Thesis Advisor: Associate Professor Prasong Tanpichai, Ph.D. 125 pages.

The objectives of this research were 1) to study the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University 2) to study the factors related to the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University 3) to study the factors affecting the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University. The population used in this research consisted of 346 students majoring in Agricultural and Environmental Education of all years, who first entered in academic year 2013. The research instruments included the questionnaires and the attitude test. The data were analyzed with a statistical package to calculate frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and stepwise multiple Analysis.

The results revealed that there were 7 factors related to the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University, i.e. study habits, self attitudes, personalities, attitudes towards the lecturers, attitudes towards the major, attitudes towards peers of the same major, and cumulative grade point averages.

The factors affecting the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University included study habits, attitudes towards the major, self attitudes, and attitudes towards the lecturers. These factors are predictors explaining 61 percent of variance at a 0.01 statistically significant level. The research question was answered that there was at least 1 variable related to the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ดันพิชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศรีสวนแดง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้ความรู้ อบรม สั่งสอนเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์ อาจารย์ ดร.วรรณ อึ้งสิทธิพูนพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชชาติ จันทร์พีญ และอาจารย์ ดร.ภัทรพล มหพันธ์ ที่ได้ กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำแก่ผู้วิจัย รวมถึงขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนที่ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ และคำแนะนำในเรื่องการเรียน การเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อม ศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และเก็บข้อมูล ตลอดระยะเวลาการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ ของบิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ให้ความรัก ความเมตตา ความห่วงใย คำลึงใจ และสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดียิ่งโดยตลอด รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

วรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์	8
การจัดการเรียนการสอนสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	19
ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดของการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	39
ประชากร	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
วิธีการตรวจสอบเครื่องมือ	42
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์	46
ผลการวิจัย	46
ข้อวิจารณ์	66

สารบัญ (ต่อ)

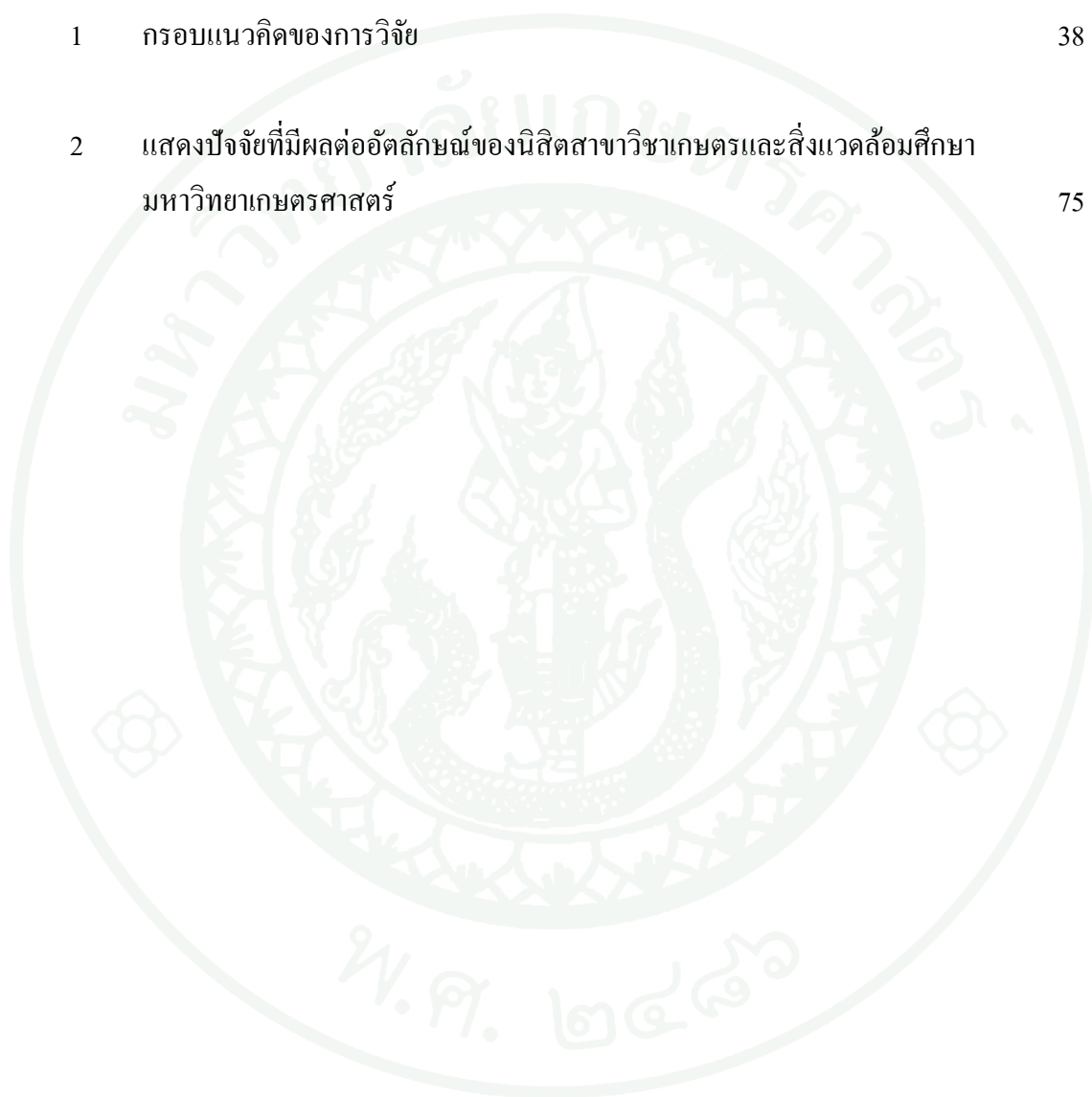
	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการวิจัย	70
ข้อเสนอแนะ	76
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	79
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	86
ภาคผนวก ข แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ	91
ภาคผนวก ค หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	101
ภาคผนวก ง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและ สิ่งแวดล้อมศึกษา	113
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์	34
2	ข้อมูลทั่วไปของนิสิต	48
3	เกร็ดเล็กน้อยสะสมของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	50
4	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองของนิสิตสาขาวิชาเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา	50
5	บุคลิกภาพของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	51
6	นิสัยทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	53
7	เจตคติต่อตนเองของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	54
8	เจตคติต่อเพื่อนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	55
9	เจตคติต่ออาจารย์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	56
10	เจตคติต่อสาขาวิชาของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	57
11	อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	58
12	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	63
13	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเมื่อใช้อัตลักษณ์ของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นตัวแปรเกณฑ์	65

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	38
2	แสดงปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	75

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้มีคุณภาพซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นว่ามีบทบาทสำคัญมาก เพราะเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิดของคนให้มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง มุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนายุทธศาสตร์ทางการศึกษาแนวทางการพัฒนา นโยบายการศึกษาซึ่งความรู้ การเรียนรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ ตลอดจนขีดความสามารถของคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ทุกส่วนทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม แนวคิดในการพัฒนาการศึกษารุ่นนี้ส่งผลให้เกิดการสร้าง “แผนการศึกษาแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไทย มีการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมถึงแผนพัฒนาการอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำได้รับการยอมรับ ให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนาอุดมศึกษาของชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนดให้มีปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ รวมถึงกำหนดให้มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ทั้งนี้คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งบอกหรือแสดงถึงความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์เฉพาะของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

สำนึกดี หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม ได้แก่ มีวินัยในตนเอง การหลีกเลี่ยงไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพตลอดจนมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งมั่น หมายถึง การเป็นคนมีความตั้งใจมั่น มุ่งผลสัมฤทธิ์แสดงออกถึงความพากเพียรพยายามและมีความอดทนต่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคทั้งปวง

สร้างสรรค์ หมายถึง การเป็นคนดีมีมุมมองเชิงพัฒนา สามารถประยุกต์ความรู้ สร้างมูลค่าและคุณค่าจากความรู้ ตลอดจนคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สามัคคี หมายถึง การแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนรวม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึง การแสดงออกถึงความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555)

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการกำหนดอัตลักษณ์อย่างชัดเจน คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีพันธกิจชัดเจนในการผลิตบัณฑิตที่สมบูรณ์ด้วยปัญญา คุณธรรม มีความสามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสังคม ด้วยจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ตลอดจนเป็นผู้นำในด้านการศึกษา จึงนำอัตลักษณ์ส่วนนี้มากำหนดเป็นอัตลักษณ์ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี (คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์, 2555)

ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาให้มีความรู้ ความคิด มีจิตสำนึก เพื่อพัฒนาตนและสังคมให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน จึงส่งเสริมกิจกรรมนิสิตที่เชื่อมโยงกับความเป็นจริง ในระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาฯ มีนโยบายการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อการวิจัยและปฏิบัติการในชุมชน (Social Lab) สำหรับนิสิตปริญญาตรีได้สนับสนุน โครงการเผยแพร่และสาธิตความรู้ด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการเรียนรู้ บูรณาการ สร้างสรรค์สร้างสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ความรู้ การทำฟาร์มผสมผสาน (คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์, 2555)

ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มีความตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง นักการศึกษา เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม จึงได้เปิด สอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543 และ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิต นักการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มีศักยภาพในการบูรณาการ ศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ จึงเสนอหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อตอบสนองต่อภารกิจในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการ ศึกษาตามอัธยาศัย ในด้านการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ภาควิชาการพัฒนาศึกษา ทรัพยากรมนุษย์และชุมชน, 2549)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรในการผลิตนักการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มี ศักยภาพในการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ จากส่วนนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจในเรื่อง อัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของนิสิตสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ว่ามี ปัจจัยใดที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ทั้ง 4 ประการ คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี เพื่อให้ ได้ข้อมูลเบื้องต้นบางส่วนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพนิสิตสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นนิสิตที่มีความรู้ ความคิด มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองและสังคมที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเป็นผู้นำทางการศึกษา สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อม ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเฉพาะอัตลักษณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

ขอบเขตด้านเวลา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษากับนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2556

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยนี้ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ และผลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรภาควิชาการพัฒนาศึกษากรมนุชย์และชุมชนนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้ เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

นิยามศัพท์

อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นตัวตน ทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ ความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งประกอบด้วย

สำนึกดี (Integrity) หมายถึง มีจิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม

มุ่งมั่น (Determination) หมายถึง มีความตั้งใจมั่น มีความอดทน มีความวิริยะอุตสาหะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำงาน

สร้างสรรค์ (Knowledge Creation) หมายถึง เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความขวนขวายแสวงหาความรู้มีการสร้างนวัตกรรม

สามัคคี (Unity) หมายถึง มีความร่วมมือร่วมใจ รู้จักประนีประนอมสามารถทำงานเป็นทีมได้

เกรดเฉลี่ยสะสม หมายถึง การนำผลการเรียนในระบบเกรดสูงสุด 4.00 ของทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งภาคต้นและภาคปลาย ซึ่งกองบริการการศึกษาได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย และบันทึกเก็บไว้ในใบรายงานผลคะแนนของนิสิต

หลักสูตรที่เรียน หมายถึง หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ หมายถึง วิธีการหรือช่องทางการเข้าศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผ่านช่องทางการเข้าศึกษาต่อในระบบการรับสมัคร ดังนี้ 1) คัดเลือกระบบ Admission สอบ GAT/PAT 2) โครงการรับตรง 3) โครงการรับพิเศษเด็กดีมีคุณธรรม (โควตา) 4) โครงการก้าวสู่ KU เรียนรู้ล่วงหน้า (KU Connect)

ภูมิลำเนาของนิสิต หมายถึง ถิ่นที่อยู่อาศัยเดิมของนิสิต สถานที่เกิดหรือที่อยู่อาศัยตามทะเบียนบ้าน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และต่างจังหวัดในภูมิภาคต่างๆ

สถานภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ของนิสิต สถานภาพของผู้ปกครอง ได้แก่ อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา, อาศัยอยู่กับบิดา, อาศัยอยู่กับมารดา, อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ชนิดของงานที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ได้แก่ รับราชการ/ ข้าราชการบำนาญ/ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน ประกอบอาชีพส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง และเกษตรกร

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของทั้งบิดาและมารดา หรือของผู้ปกครองรวมกัน

บุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกของนิสิตในด้านต่างๆ คือ ด้านพฤติกรรม ด้านการยอมรับผู้อื่น ด้านการพัฒนาตนเอง ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และความสัมพันธ์กับเพื่อน การแสดงตัวในรูปมโนธรรม ความสุภาพอ่อนโยน อารมณ์ ความคิด และสามารถวัดความรู้สึกนี้ออกมาเป็นคะแนนได้จากการให้นิสิตทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

นิสัยทางการเรียน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาในด้านการเรียน การทบทวนบทเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน การทำงานส่ง และเทคนิคในการเรียน สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนจากการให้นิสิตทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เจตคติต่อตนเอง หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตัวนิสิตที่มีต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของตนเอง ความรู้สึกนั้นเป็นไปได้ทั้งทางที่พอใจหรือไม่พอใจสามารถวัดความรู้สึกนี้ออกมาเป็นคะแนนได้จากการให้นิสิตทำแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เจตคติต่อเพื่อน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตัวนิสิตที่มีต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ความรู้สึกนั้นเป็นไปได้ทั้งทางที่พอใจหรือไม่พอใจ และสามารถวัดความรู้สึกนี้ออกมาเป็นคะแนนได้ จากการให้นิสิตทำแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทำให้นิสิตมีการตอบสนอง โดยแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ความรู้สึกนั้นเป็นไปได้ทั้งทางที่พอใจหรือไม่พอใจ เช่น ชอบ-ไม่ชอบ, เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย และสามารถวัดความรู้สึกนี้ออกมาเป็นคะแนนได้จากการให้นิสิตทำแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เจตคติต่อสาขาวิชา หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อสาขาวิชาเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา ทำให้นิสิตมีการตอบสนอง โดยแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ความรู้สึกนั้นเป็นไปได้ทั้งทางที่พอใจหรือไม่พอใจ เช่น ชอบ-ไม่ชอบ, เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย และสามารถวัดความรู้สึกนี้ออกมาเป็นคะแนนได้จากการให้นิสิตทำแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานคิดและแนวทางในการใช้ฐานองค์ความรู้ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์” ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นหัวข้อเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการตรวจเอกสาร ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์

การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์

ความหมายของอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์ ประกอบด้วย คำว่า “อัต” หมายถึง ตน หรือตัวเอง กับ “ลักษณ์” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว รวมความแล้วจึงหมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายทั้งในระดับบุคคล และองค์กร ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ประเทศ และสากล ปัจจุบันอัตลักษณ์ได้รับความสนใจจากสังคมในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางความคิดสำหรับการสร้างความเข้าใจร่วมกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในสังคมหนึ่ง โดยผ่านการแสดงออกทั้งในระดับบุคคล สังคม วัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์ในการบ่งบอกให้บุคคลหรือสังคมภายนอกได้รับรู้ภาพลักษณ์ ความเป็นตัวตน และวิถีชีวิตไม่ว่าจะเป็นมิติของชาติพันธุ์ ชนชั้น ศาสนา สถานภาพทางครอบครัวที่บุคคลหรือองค์กรนั้นดำรงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551) อัตลักษณ์มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า “Identitas” เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า “อัตลักษณ์” เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป โดยมีจุดเริ่มต้นและพัฒนาขึ้นมาในสำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์โดยจอร์จ เฮอร์เบิร์ต มิด

กล่าวถึงตัวตนว่า เป็นสมรรถนะอันเป็นของมนุษย์โดยเฉพาะในการที่จะคิดคำนึงถึงธรรมชาติและสังคมรอบตัวผ่านการสื่อสารและภาษา โดยตัวตานั้นเกิดจากการได้รับอิทธิพลมาจากสองแนวทาง คือ อิทธิพลจากสังคมโดยตรงและอิทธิพลของตัวเองผ่านกระบวนการที่มีขั้นตอน 2 ด้านที่ปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา อันเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งของเขตความสัมพันธ์อาจจะขึ้นกับตัวแปรต่างๆ ทางสังคมเช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ความคาดหวังทางสังคม ความหมายของอัตลักษณ์โดยพื้นฐานนั้นจะเกี่ยวข้องกับความหมายที่ซ่อนทับคาบเกี่ยวกันอยู่ระหว่างตัวตนหรืออัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับสังคม ซึ่งหมายถึง โครงสร้างทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออก ที่เกี่ยวข้องกับบทบาท หน้าที่ ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว อัตลักษณ์จึงมีมิติที่ซ้อนทับระหว่าง โครงสร้างสังคมที่กำหนดปัจเจกกับการนิยามของปัจเจกในฐานะผู้กระทำกร อย่างไรก็ดี อัตลักษณ์นั้นไม่ได้มีลักษณะที่เป็นเอกภาพและเป็นหนึ่งเดียว แต่เกิดจากการเชื่อมร้อยขององค์ประกอบต่างๆ ของความเป็นตัวตน อัตลักษณ์เป็นเพียงชิ้นส่วนหลายๆ ชิ้นที่ถูกประกอบรวมขึ้นมาในบริบทต่างๆ นั้นหมายความว่าในบริบทสถานการณ์อย่างหนึ่งอาจมีการเชื่อมต่อชิ้นส่วนและแสดงออกในลักษณะหนึ่ง แต่เมื่อบริบทเปลี่ยนแปลงไป อาจมีรูปแบบการเชื่อมต่อและแสดงออกในอีกรูปแบบหนึ่ง จึงสรุปว่าอัตลักษณ์เป็นผลรวมความหลากหลายที่อาจจะทั้งขัดแย้งและส่งเสริมกัน อัตลักษณ์จึงมีขอบเขตที่เลื่อนไหล ยืดหยุ่น เป็นกระบวนการและพื้นที่ทางสังคมที่มีการปฏิบัติการอย่างหลากหลายเพื่อช่วงชิงและสร้างตำแหน่งแห่งที่ของกลุ่มตนในประชาสังคม ดังนั้นการแสดงออกหรือการสร้างอัตลักษณ์จึงมีรากฐานที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางสังคมและอำนาจในหลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการแสดงถึงการสะท้อนตัวตนและอัตลักษณ์บนพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของกลุ่มเชื้อชาติ การสะท้อนตัวตนที่แท้จริงออกมาไปสู่การพัฒนาเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่หลากหลาย (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553; ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, 2546; รัตนา บุญมัธยะ, 2546; อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2543)

อัตลักษณ์เป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา จะมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือไม่เป็นสากลกับสังคมอื่นๆ ในการทำความเข้าใจเรื่องอัตลักษณ์นั้น บางทีอาจเป็นการกำหนดตัวตนก่อนจะกล่าวถึงความ เป็นอัตลักษณ์ของบุคคล มีการศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ จากการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ มักจะพิจารณากลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะหน่วยทางสังคมซึ่งจะมีรากเหง้าดั้งเดิมและมีลักษณะจริงแท้แน่นอนไม่ว่าจะเป็นสีผิว ผม รูปร่าง หน้าตา เครื่องแต่งกาย ภาษา ความเชื่อ พิธีกรรม ฯลฯ จนสามารถจัดประเภทหรือจำแนกความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกลุ่มต่างๆ ได้อย่าง

ชัดเจนเพราะอัตลักษณ์ที่คิดว่าเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ กลับมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นร่วมใช้หรือกลุ่มที่นิยามตนเองว่าเป็นชาติพันธุ์หนึ่งๆ และได้รับการนิยามจากภายนอกด้วยไม่ได้มีอัตลักษณ์ประเภทเดียวในทุกสถานการณ์ จะเห็นได้ว่า สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ อาจมีสถานภาพทางสังคมหลายประเภทในเวลาเดียวกัน ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับใครและอยู่ภายใต้เงื่อนไขใด อัตลักษณ์จึงไม่ได้ดำรงอยู่คงที่หากแต่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลา (อนุสรณ์ อุณโณ, 2547)

อัตลักษณ์ทางสังคม โดยให้ความหมายถึง อัตลักษณ์คือคุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตน เป็นสำนึกที่บุคคลรับรู้ และรู้ว่าตัวเขาคือใคร มีลักษณะเป็นอย่างไร มีวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ แบบแผนพฤติกรรม และลักษณะนิสัยอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่น กลุ่มอื่น สิ่งอื่นอย่างไร บุคคลอาจจะมีอัตลักษณ์หลายๆ อย่างในตัวตนได้ การจะรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์อย่างไรพิจารณาจากการแสดงออกผ่านทางตัวตนที่มีความมีตัวตนในรูปของสถานะของบุคคล เพศ สภาพ ตำแหน่ง หน้าที่ บทบาททางสังคมซึ่งเรียกสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของปัจเจกหรือ อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ส่วนการแสดงออกผ่านสัญลักษณ์อะไรบางอย่างมีความหมายเป็นที่เข้าใจร่วมกันและการแสดงออกผ่านพิธีกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นส่วนที่เรียกว่า “อัตลักษณ์ทางสังคม” หรือ “อัตลักษณ์ที่คนในสังคมมีส่วนร่วมกัน” (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553 และ สุจรรยา โชติช่วง, 2554)

การสร้างอัตลักษณ์ อาจเป็นการหยิบยืมสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากภายนอกที่เข้ามาครอบงำ นิยามใหม่ หรืออาจคัดสรรลักษณะทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่มีอยู่หรือเคยมีมาฟื้นฟูเลือกใช้เพื่อจัดความสัมพันธ์ใหม่ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งแนวทางการวิเคราะห์อัตลักษณ์กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน การสร้างอัตลักษณ์นั้นๆ อาจใช้เป็นยุทธวิธีการพัฒนาชุมชน หรือสังคม หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนท้องถิ่น มีการผลักดันโดยหน่วยงานและบุคคลภายนอก หลายชุมชนที่อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยองค์กรและหน่วยงานต่างๆ จำนวนมากนับตั้งแต่หน่วยงานของรัฐที่ผลิตอัตลักษณ์ผ่านการพัฒนาและการส่งเสริม การอนุรักษ์ ฟื้นฟู มีการปรับเปลี่ยนระบบและสร้างกระบวนการใหม่ๆ เพื่อหาอัตลักษณ์ให้กับชุมชนหรือสังคมผ่านการสร้างอัตลักษณ์ การทำความเข้าใจตัวตน ทั้งเรื่องความแตกต่างผ่านการสร้าง การปรับ และเปลี่ยนอัตลักษณ์ การหรือสร้างเรื่องเก่าการผลิตซ้ำในแบบใหม่เพื่อต่อยอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมเกิดเป็นความเข้าใจในตัวตนของตนเอง และเกิดการทำความเข้าใจต่ออีกหลากหลายกลุ่มที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ทางสังคม เกิดการยอมรับและอยู่ร่วมกันได้

อย่างแท้จริงเป็นอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากพลังสังคม ที่เกิดบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ในสังคมปัจจุบัน (จตุพร คอน โสม, 2555)

เมื่อกล่าวถึง การสร้างอัตลักษณ์มีผู้ศึกษาในเรื่อง การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์ อัตลักษณ์จะมีส่วนที่สัมพันธ์ระหว่างกันสามส่วน คือ ความรู้เชิงจริยธรรม ความรู้สึกเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งอัตลักษณ์ที่ดีประกอบด้วย การรู้จักความดี ปรารถนาดี และการทำความดี ความเคยชินของการกระทำ เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต และเมื่อคิดถึงอัตลักษณ์ที่ต้องการสำหรับเด็ก ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่าต้องการให้พวกเขาสามารถตัดสินใจได้ว่าความถูกต้องคืออะไร เอาใจใส่อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้นอัตลักษณ์ที่ดีคือสิ่งที่เราต้องการสำหรับเด็กของเราสามารถกำหนดองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่ดี ได้ดังนี้

1. การรู้เชิงจริยธรรม มีความตระหนักเชิงจริยธรรม รู้คุณค่า เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักตนเอง

2. ความรู้สึกเชิงจริยธรรม มีมโนธรรม นับถือตนเอง การควบคุมตนเอง ความรัก ความดี ความสุภาพ

3. การกระทำเชิงจริยธรรม คือความสามารถและเจตจำนงความเคยชิน

ทั้งสามส่วนนี้มีผลต่อพฤติกรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อสิ่งเหล่านี้ทำงานร่วมกันจะมีผลต่อวิถีคิด ความรู้สึก แสดงออกมาเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล (สวัสดี ประทุมราช, 2545)

อัตลักษณ์ของบุคคล (Personal Identity) มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันว่า ภาพหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองหรือบุคคลอื่นว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตนเอง และการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก ในตัวเราเป็นพื้นฐานของการเลือกบางอย่างนั่นคือเราจะต้องแสดงตัวตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการแสดงตนคือการระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกับกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร และ “ฉันเป็นใคร” (พิศิษฐ์ คุณวโรตม์, 2546) โดยเป็นภาพสะท้อนจากการรับรู้ของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย และมีการพิจารณายอมรับทั้งจากตนเองและหรือบุคคลอื่นว่าเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลนั้นโดย

ใช้เกณฑ์การตัดสินจากความเหมือนหรือความแตกต่าง ซึ่งคำตอบจากการนิยามของผู้อื่นอาจมีได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบการสร้างอัตลักษณ์ในบุคคลหนึ่งมักประกอบขึ้นอย่างเป็นทางการและเต็มไปด้วยความหลากหลายภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ไรท์ก็พิจารณาให้คำนิยาม อัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นการนิยามในมิติของปัจเจกที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลผ่านอารมณ์ ความชอบ ความรู้สึก นึกคิด แต่ในอีกมิติที่กว้างกว่าการรับรู้ของปัจเจกเป็นการนิยามอัตลักษณ์ในมิติของพื้นที่ทางสังคม ซึ่งเป็นการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่และระบบคุณค่าของบุคคลที่คิดตัวมา โดยใช้สถานภาพทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานภาพต่างๆ เช่น ความเป็นพ่อแม่ ความเป็นศิษย์อาจารย์ (เรื่องฟ้า บุราคร, 2550) อัตลักษณ์ของบุคคลนั้น คือลักษณะเฉพาะที่บุคคลนิยามตัวเอง หรือที่บุคคลอื่นสาธารณชนนิยามภาพลักษณ์ของบุคคลนั้น โดยพิจารณาจากบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของบุคคลนั้น รวมทั้งอาจได้รับจากการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะให้แก่บุคคลจากสถานภาพทางสังคมของบุคคลนั้น (จิตต์กัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551)

อัตลักษณ์ถือเป็นหน่วยเล็กๆ ในการศึกษาทางสังคมวิทยาเชื่อมโยงเรื่องของทัศนคติที่มีต่อตัวตนเป็นความสัมพันธ์เชิงบทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมอันเกิดจากบทบาทของบุคคล สิ่งที่ทำให้รับรู้ตนเองว่า เราคือใคร และสิ่งที่กำหนดทางเดินให้เรา อัตลักษณ์อาจถูกกำหนดโดยความแตกต่างซึ่งอาจมองเห็นได้ในลักษณะของการแบ่งแยกออกจากกัน โดยมากแล้วอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นในลักษณะของสิ่งตรงกันข้าม เช่น คนผิวขาวกับคนผิวดำ ผู้ชายกับผู้หญิง เป็นต้น ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคลหรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นตัวตนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และสะท้อนถึงลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นพลังงานแฝงที่นำไปสู่พฤติกรรม 2) เป็นเจตคติที่บุคคล กลุ่มคนมีต่อเป้าหมาย 3) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่สอดคล้องกับความเชื่อหรือความรู้สึก 4) เป็นสิ่งสะท้อนความรู้สึคนึกคิดของคนที่มีต่อบุคคล และ 5) เป็นความนิยมที่มีต่อบุคคลหรือได้แสดงความเป็นตัวตน เป็นที่รับรู้ของผู้อื่น (Stryker, 2007; Kathryn, 1997; Mc Call, 1987)

อัตลักษณ์ไม่ใช่ความหมายที่มีอยู่แล้ว โดยอัตโนมัติในตัวมันเอง หรือกำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับคนหรือสิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา สาเหตุสำคัญของความหมายของอัตลักษณ์จึงหมายถึง จิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกส่วนรวมในระดับสังคมที่เกิดจากการนิยามว่าตัวเองคือใคร มีความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่นกลุ่มอื่นในสังคมอย่างไร

และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ดังกล่าว เป็นการก่อรูปและดำรงอยู่ในการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองและคนอื่นรับรู้เรา โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม อัตลักษณ์มีได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม ในระดับปัจเจกบุคคล บุคคลหนึ่งอาจจะมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง เช่น เพศ ชาติ ช่วงชั้นทางสังคม อาชีพ ส่วนอัตลักษณ์ของกลุ่มนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งบนพื้นฐานความเหมือนกันของกลุ่มย่อมมีความแตกต่างกับกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มของตน การยอมรับความเหมือนกันภายในซึ่งจะส่งผลต่อความสมานฉันท์ภายในกลุ่ม ความพยายามความต้องการ หรือประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (พัฒนา กิติอาษา, 2546 และ ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547) อัตลักษณ์เป็นเรื่องของความเข้าใจ ว่าเราเป็นใครและคนอื่นเป็นใคร นั่นคือเป็นการกอร์ปขึ้นและดำรงอยู่ว่าเรารับรู้เกี่ยวกับตัวเองอย่างไร และคนอื่นรับรู้เราอย่างไร โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือกลุ่มอื่นๆด้วย บุคคลคนหนึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง เช่น เพศ สภาพกลุ่มชาติพันธุ์ ชาติ ช่วงชั้นทางสังคม อาชีพ และศาสนา เป็นต้น (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2548 และ ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547)

จึงสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ คือ สิ่งที่เป็นคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ความเป็นตัวตนของบุคคลทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น โดยแต่ละบุคคลจะมีอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานภาพทางสังคมของบุคคลนั้น สืบเนื่องจากบุคลิกภาพและเจตคติของแต่ละบุคคลเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา มีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือไม่เป็นสากลกับสังคมอื่นๆ เรียกว่า เป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ โดยเป็นลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร

อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2554 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นตัวตนของบุคคล

I (Integrity) สำนึกดี หมายถึง มีจิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมและมีจริยธรรม

D (Determination) มุ่งมั่น หมายถึง มีความตั้งใจมั่น มีความอดทน มีความวิริยะ อุตสาหะ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานและในการปฏิบัติใดๆ

K (Knowledge Creation) สร้างสรรค์ หมายถึง เป็นผู้ใฝ่รู้มีความขวนขวายแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าและคุณค่าจากความรู้ มีการสร้างนวัตกรรม

U (Unity) สามัคคี หมายถึง มีความร่วมมือร่วมใจ รู้จักประนีประนอม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถบูรณาการเชื่อมโยงในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งบอก หรือแสดงถึงความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์เฉพาะของนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

สำนึกดี หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ส่วนรวมและสังคม ได้แก่ มีวินัยในตนเอง การหลีกเลี่ยงไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งมั่น หมายถึง การเป็นคนมีความตั้งใจมุ่งมั่น มุ่งผลสัมฤทธิ์แสดงออกถึงความพากเพียรพยายามและมีความอดทนต่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคทั้งปวง

สร้างสรรค์ หมายถึง การเป็นคนคิดมีมุมมองเชิงพัฒนาสามารถประยุกต์ความรู้ สร้างมูลค่าและคุณค่าจากความรู้ ตลอดจนคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สามัคคี หมายถึง การแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนรวม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึง การแสดงออกถึงความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่าง

กัน และความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555 และ คณะกรรมการบริหาร โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่, 2555)

การประเมินอัตลักษณ์

ขั้นตอนการประเมินอัตลักษณ์

ขั้นตอนการประเมินอัตลักษณ์ จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องความหมายของอัตลักษณ์สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ คือ สิ่งที่เป็นคุณสมบัติ คุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ความเป็นตัวตนของบุคคล ทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติที่แสดงออกเป็น ลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น สืบเกิดจากบุคลิกภาพและเจตคติของแต่ละบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ของ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา จะมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือไม่เป็นสากลกับสังคมอื่นๆ และมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนใคร ซึ่งอัตลักษณ์มีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพและเจตคติ ดังนั้นการประเมินอัตลักษณ์จึงสามารถใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่คล้ายคลึงกับการวัดบุคลิกภาพ การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน วิธีที่นิยมใช้กันส่วนใหญ่ คือการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ โดยการวัดบุคลิกภาพ (ชัยยนต์ ศรีเชียงใหม่, 2554; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551; ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2550)

กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้าง โดยทั่วไปผู้สร้างแบบทดสอบจะมีจุดมุ่งหมายในการเลือกสร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพ เพื่อความประสงค์ในการใช้ทำอะไรบางอย่าง บางทีเลือกสร้างเพียงคุณลักษณะเดียว เช่น ความเครียด หรือ ความกล้าหาญ เป็นต้น แต่บางคนเลือกคุณลักษณะหลายๆอย่างเพื่อจุดประสงค์ในการพยากรณ์พฤติกรรมรวม

ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสาร และแบบทดสอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่ต้องการสร้างคุณลักษณะหลายอย่างมีนิยามและทฤษฎีอธิบายไว้หลายคน เพื่อความกระจ่างแจ้งจึงควรศึกษาจากเอกสารที่มีการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยมาก่อน อย่างน้อยให้ได้เห็นภาพในสิ่งที่ยากจะทำการสร้างจึงควรมีความคิดว่าสิ่งที่ผู้อื่นศึกษามาแล้วเป็นเพียงแนวทาง ยังไม่ใช่ตัวที่เราอยากรู้แท้จริง

เขียนนิยามสิ่งที่ต้องการศึกษาใหม่ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้อง นิยามอาจจะไม่เหมือนของเก่าก็ได้ แต่ต้องมีเหตุผลมาสนับสนุนแนวคิดนั้น

เลือกรูปแบบของการเขียนข้อสอบที่จะวัดสิ่งที่ต้องการ รูปแบบของข้อสอบมีหลายชนิด เช่น ประเภทข้อความเดี่ยว ประเภทข้อความคู่ ประเภทภาพ ฯลฯ นอกจากนั้นการให้ตอบมีหลาย รูปแบบ อาจจะเป็น ถูก-ผิด เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ฯลฯ รูปแบบนี้จะกล่าวละเอียดในหัวข้อต่อไป

เขียนข้อสอบตามนิยามพฤติกรรมในแต่ละด้าน เพื่อวัดลักษณะนิสัยอันจะก่อให้เกิดเป็น บุคลิกภาพนั้นๆ

ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นเป็นการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความถูกต้องในขั้นแรก ทางด้าน คำนิยาม ด้านภาษา ด้านรูปแบบ ขั้นตอนนี้การตรวจสอบควรเป็นผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่ง หมายถึง ผู้ที่มีผลงานและมีประสบการณ์ด้านบุคลิกภาพโดยตรงสร้าง ไม่ใช่ให้ใครๆ ก็สามารรถ ตรวจสอบได้ การเลือกผู้เชี่ยวชาญต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเรื่องนั้นจริงๆ

ทดลองครั้งที่ 1 เพื่อหาคุณภาพเบื้องต้น เช่น ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และลักษณะ อื่นๆ ตามที่ต้องการพิจารณาแก้ไขเบื้องต้น

คัดเลือกและปรับปรุง จากผลการวิเคราะห์ครั้งที่ 1 เลือกเอาเฉพาะข้อที่มีคุณภาพและ สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่ต้องการ แล้วทำเป็นชุดใหม่หรืออาจจะต้องเขียนเพิ่มเติมแล้วแต่ผลที่ ได้มาในครั้งแรก

ทดลองครั้งที่ 2 ครั้งนี้เป็นการเลือกเอาข้อที่ดีมีคุณภาพ แล้วมาทดลอง กลุ่มตัวอย่างควรมี มากขึ้น เป็นตัวแทนประชากรจริงๆ วิเคราะห์อำนาจจำแนกอีกครั้ง วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ความ เทียงตรง หรืออื่นๆ ตามความปรารถนาจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใหม่ทำ อย่างนี้เรื่อยๆ จนได้แบบทดสอบฉบับที่ดีที่สุด มีคุณภาพสมบูรณ์ที่สุด การทดลองอาจมีได้มากกว่า 2 ครั้ง

การสร้างเกณฑ์ปกติ เกณฑ์ปกติ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจาก ประชากรที่นิยามไว้อย่างชัดเจนแล้ว เป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับของบุคลิกของแต่ละคนว่าเป็น

คนลักษณะใด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากร การสร้างเกณฑ์ปกติของคะแนนบุคลิกภาพ ประชากรที่ศึกษาควรหาสัดส่วนให้ดี ถ้ามองด้านอายุอาจจะมองสัดส่วนและระดับอายุ

ดังนั้นการเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงถือว่าสำคัญมากในการทำงานเดียวกัน ถ้าจำแนกตามเพศก็ต้องอาศัยสัดส่วนของเพศจากประชากร แม้แต่การเลือกจากภาคก็จะต้องศึกษาสัดส่วนให้ดี ทดแทนกันได้ อย่างสมส่วนจึงเชื่อถือได้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2542)

การวัดบุคลิกภาพ และการวัดเจตคติ

รูปแบบของเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพเป็นการวัดที่ยุ่งยากมาก การนิยามสิ่งที่ต้องการวัดจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากดังกล่าวมาแล้ว การมองบุคลิกภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น ความเครียด ความก้าวร้าว ความอดทน ฯลฯ แต่บางที่เรามองบุคลิกภาพเป็นกลุ่มขององค์ประกอบหลายอย่าง หรือบุคลิกภาพ อันเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การแสดงตัว มโนธรรม ความสุภาพอ่อนโยน อารมณ์แปรปรวน และความคิด แนวทางการเลือกรูปแบบของเครื่องมือจึงต้องระวังและต้องพิจารณาแบบให้ดีกว่ารูปแบบใดควรใช้ในการวัดบุคลิกภาพและเจตคติ การวัดบุคลิกภาพและการวัดเจตคติจะมีความสอดคล้องกัน การเกิดเจตคติและการเปลี่ยนแปลงเจตคติสามารถทำได้โดยจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้บุคคลเกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่อสิ่งนั้น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และการได้ลงมือปฏิบัติหรือมีประสบการณ์ตรง จะทำให้บุคคลเกิดการรับรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ รูปแบบที่นิยมใช้วัดบุคลิกภาพและเจตคติ มีดังนี้

การสังเกต

การสังเกตเป็นการศึกษาคุณลักษณะ พฤติกรรม หรือความเชื่อที่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า มีการจดบันทึกพฤติกรรมอย่างมีแบบแผน โดยควรทำการสังเกตหลายๆ ครั้ง และหลายๆ ช่วงเวลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือมีความเชื่อถือได้ การสังเกตเป็นการมองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย การสังเกตเป็นการยากที่จะสังเกตได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องวางแผนสังเกต เป็นบางเวลา ผู้สังเกตควรมีการรับรู้ที่ดี มีความแม่นยำจดจำสิ่งที่สังเกตได้อย่างดี เพื่อความแน่ใจในการวิจัยจึงให้ผู้สังเกตอย่างน้อย 2 คน เพื่อเอาผลการ

สังเกตมาทดสอบกัน ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ และผู้สังเกตต้องได้รับการอบรมวิธีการสังเกตที่ดีที่สุดที่ถูกต้อง

การวัดบุคลิกภาพโดยการสังเกต จะทำได้ดีถ้าสิ่งที่เราสังเกตพฤติกรรมออกมาจากความ เป็นจริง ถ้าการแสดงพฤติกรรมเป็นการเสแสร้ง ผลการสังเกตเชื่อถือไม่ได้ หรือผู้ที่เรากำลังสังเกต ไม่แสดงพฤติกรรม ก็ไม่สามารถวัดอะไรได้เหมือนกัน การสังเกตที่ดีไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกต รู้ตัวและเฝ้าดู พฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ดีขึ้น บางกรณีการสังเกตทำทางก็เป็นสิ่งจำเป็น แต่ต้อง ศึกษาการแปลผลให้ดีจึงจะใช้ประโยชน์ในการสังเกตได้ และถ้าสามารถสร้างเครื่องมือ โดย สามารถนิยามบุคลิกภาพในรูปของพฤติกรรมทำทางได้ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้สังเกต จะเป็น ประโยชน์แก่ผู้สังเกตอย่างมาก และจะวัดบุคลิกภาพได้ตรงตามความเป็นจริงมากกว่าเครื่องมืออื่นๆ

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ถือเป็นเครื่องมือวัดบุคลิกภาพที่เก่าแก่แบบหนึ่ง แต่การสัมภาษณ์เป็นการพูด กับคนใดคนหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้ที่สัมภาษณ์จะต้องมีหลักจิตวิทยาในการพูด การถาม เพื่อให้ ได้พฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่ต้องการทราบ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์ก็ต้องมีลักษณะเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีนิสัยในการแสดงออกโดยการพูดจาถ้าเป็นคนเงียบเฉยไม่แสดงกิริยาตอบโต้ การ สัมภาษณ์ก็จะไร้ความหมาย การสัมภาษณ์ต้องสร้างความเป็นกันเองด้วยจึงจะได้ข้อมูลที่แท้จริง

การสัมภาษณ์เป็นการพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกหรือ ความคิดเห็น ข้อคำถามนั้นจะต้องกระตุ้นให้ตอบสนองต่อความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ และในการ สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง เมื่อตั้งจุดมุ่งหมายได้ว่าจะวัด บุคลิกภาพแบบใด ต้องสร้างข้อคำถามที่สามารถกระตุ้นให้ผู้สัมภาษณ์แสดงการตอบพฤติกรรมที่ ต้องการนั้นได้ คำถามแต่ละข้อจึงควรทดลองให้ดีกว่าก่อน ให้แน่ใจว่ามีคุณภาพจึงจะทำไปใช้ ซึ่งการ สัมภาษณ์จะต้องวางทำทาง กิริยาการแสดงออก การพูดจาให้เป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจ การสร้าง ข้อคำถามอย่าให้มากนัก เป็นคำถามสั้นๆ และต้องชัดเจน ถ้าใช้เวลานานเกินไปคนถูกสัมภาษณ์จะ เบื่อและไม่ได้ความร่วมมือ การตอบออกมาเป็นเสแสร้ง ข้อมูลจะเสียหาย ไม่มีความเที่ยงตรง คือ วัดในสิ่งที่ต้องการวัดไม่ได้ การสัมภาษณ์เพื่อวัดบุคลิกภาพ ควรเป็นการสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน คือ มีการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมาย คำถามมีคุณภาพ มีความเชื่อมั่นสูง และความเที่ยงตรงสูง การ

ทดลองเครื่องมือในการสัมภาษณ์จึงต้องทำให้ดี แบบสัมภาษณ์ อาจจะใช้เป็นแบบสอบถามก็ได้ เพราะเป็นข้อความสั้นๆ ได้ใจความในตัวเอง จะให้การวัดเป็นรายบุคคล หรือวัดเป็นกลุ่มก็ได้

การใช้แบบสอบถาม

การใช้แบบสอบถามเป็นการใช้ชุดของข้อความที่สร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความคิดเห็น ความสนใจ และความรู้สึกต่างๆ โดยรูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้กันโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ไม่กำหนดคำตอบไว้แต่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และแบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความและตัวเลือกให้เลือกตอบ เช่น แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบจัดลำดับ สำหรับรูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้กันมากอยู่ในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่เรียกว่าแบบ แบบวัดเจตคติ (ชัชชนต์ ศรีเชียงหา, 2554)

การเขียนตอบ

การเขียนตอบแบบนี้จะต้องมีตัวเร้าอาจเป็นข้อความหรือข้อความหรือสถานการณ์ ตัวเร้าหรือตัวกระตุ้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะแต่ละคนจะได้รับตัวเร้าเหล่านี้ เขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ก็จะตอบออกมาด้วยตัวของเขาเอง บางทีเรียกว่า เป็นการรายงานตนเองออกมา เครื่องมือวัดแบบนี้มีชื่อหลายอย่างบางทีเรียก แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสอบถาม มาตราวัด ดังนั้นการใช้ชื่อเครื่องมือวัดบุคลิกภาพอย่าได้ยึดรูปแบบหรือชื่อว่าจะต้องเป็นอย่างไรอย่างนั้น ผู้สร้างเห็น่วิธีการถามการเร้าของตนเองเน้นหนักทางใด ก็ใช้ชื่อแบบนี้ตามสะดวก อย่านไปกังวล นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน สร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ 10 ชุด มีทั้งแบบสถานการณ์และจัดอันดับความรู้สึก แต่ก็ใช้คำว่า แบบทดสอบทุกฉบับ (ชัชชนต์ ศรีเชียงหา, 2554; ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2542)

การจัดการเรียนการสอนสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ศักยภาพ ที่โดดเด่นของประเทศไทยคือด้านการผลิตอาหาร ดังนั้นการพัฒนาประเทศต้องอาศัยฐานที่เข้มแข็งของภาคเกษตรกรรม ซึ่งต้องมีการพัฒนาแบบองค์รวมใน 3 มิติ “เกษตรกับ

สังคมไทย” “เกษตรกับเศรษฐกิจ” และ “เกษตรกับสิ่งแวดล้อม” ซึ่งให้เห็นว่าการพัฒนาการเกษตรของไทยขาดสมดุลใน 3 มิติดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

ด้วยตระหนักในจุดอ่อนของการพัฒนาในอดีต นโยบายการเกษตรของชาติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-10 ได้ปรับทิศทางการพัฒนาการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนาแบบคู่ขนานกล่าวคือ การเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันในเวทีโลกและการเกษตรแบบพอเพียงเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกร ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว การตอบสนองทิศทางการพัฒนาการเกษตรดังกล่าว มีความจำเป็นต้องพัฒนากำลังคนทั้งในภาคการผลิตและภาคสนับสนุนการผลิตให้มีความรู้เชิงบูรณาการทั้งในด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการให้การศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้างนักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม จึงได้จัดการศึกษาในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาขึ้น

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตในสายวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพื่อผลิตครูที่มีคุณธรรม ความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์และจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังนี้

เพื่อผลิตครูที่มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

เพื่อส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการทางด้านการจัดการเรียนรู้ สาขาเกษตรและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ศักยภาพที่โดดเด่นของประเทศไทยคือด้านการผลิตอาหาร ดังนั้นการพัฒนาประเทศต้อง
อาศัยฐานที่เข้มแข็งของภาคเกษตรกรรม ซึ่งต้องมีการพัฒนาแบบองค์รวมใน 3 มิติ คือ “เกษตรกับ
สังคมไทย” “เกษตรกับเศรษฐกิจ” และ “เกษตรกับสิ่งแวดล้อม” บทเรียนจาก 4 ทศวรรษที่ผ่านมา
ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการเกษตรของไทยขาดสมดุลใน 3 มิติดังกล่าวซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่
ยั่งยืน

ด้วยตระหนักในจุดอ่อนของการพัฒนาในอดีต นโยบายการเกษตรของชาติในแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 จึงได้ปรับทิศทางการพัฒนาการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนาแบบ
คู่ขนาน กล่าวคือ การเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันในเวทีโลกและการเกษตรแบบพอเพียงเพื่อ
ลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย ในการตอบสนองทิศทางการพัฒนาการเกษตรดังกล่าวนี้มีความ
จำเป็นต้องพัฒนากำลังคนทั้งในภาคการผลิตและภาคสนับสนุนการผลิตให้มีความรู้เชิงบูรณาการ
ทั้งในด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการให้
การศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ภาควิชาการพัฒนาระบบสุขภาพกรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ตระหนัก
ถึงความจำเป็นของการสร้างนักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบ
องค์รวม จึงได้เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่
ปีพ.ศ.2543 และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการผลิตนักการศึกษาและสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีศักยภาพ
ในการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ จึงเสนอหลักสูตรวิทยา
ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งจะตอบสนองภารกิจในการส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังนี้

เพื่อผลิตนักการศึกษา ที่มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ด้านการเกษตรและการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน ด้วยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเกื้อกูลกัน

เพื่อสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรและการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลยุทธ์ทางการศึกษา (ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

รูปแบบการจัดการเรียนสอน

กระบวนการจัดการเรียนรู้สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา จัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเรียนด้านทฤษฎีกับทางคณะเกษตร กำแพงแสน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และเรียนภาคปฏิบัติโดยมีฟาร์มของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรสนับสนุนในด้านต่างๆ (ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน, 2555)

การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Study) เช่น ดูหนังสือของภาควิชาฯ มีการจัดคอมพิวเตอร์ส่วนกลางเพื่อการค้นหาข้อมูล

การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-Based Learning) จัดให้มีการเรียนการสอนในฟาร์ม ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพภายใน และให้มีการศึกษาปฏิบัติงาน การฝึกงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์จากภายนอกมหาวิทยาลัยโดยฟาร์มคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ได้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมให้กับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ และกำหนดบทบาทของนิสิตแต่ละชั้นปีในกิจกรรมงานฟาร์มนิสิต ดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 1 เริ่มเรียนรู้ในการทำงานฟาร์มเบื้องต้น การปลูกผัก ไม้ดอก การเกษตรผสมผสาน การร่วมศึกษาและเป็นสมาชิกโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศที่จัดทำโดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และช่วยนิสิตรุ่นพี่ในการปฏิบัติงานประจำวัน

นิสิตชั้นปีที่ 2 เริ่มฝึกทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้นทั้งทางด้านพืชและสัตว์ ด้านพืช เช่น การขยายพันธุ์พืช การเพาะเห็ด การดูแลไม้ผล เป็นต้น ด้านสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาในน้ำจืด การเลี้ยงปลาสวยงาม เป็นต้น

นิสิตชั้นปีที่ 3 บริหารงานและทำกิจกรรมภายใต้ชุมชนนิสิตฟาร์มศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์กรสังกัดสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ จัดทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ฝึกทักษะและประสบการณ์วิชาชีพภายในฟาร์มในช่วงปิดเทอมต้นเริ่มเรียนรู้การฝึกงานเฉพาะอย่างตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

นิสิตชั้นปีที่ 4 มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับรุ่นน้อง และสามารถดำเนินโครงการพิเศษเพื่อหารายได้เพิ่มเติมในระหว่างเรียนได้ด้วย

ฟาร์มเป็นสถานที่ในการพัฒนาทักษะทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมมากกว่า 25 ปี โดยเริ่มต้นจากชุมชนฟาร์มนิสิตศึกษาศาสตร์ กำแพงแสน ในปีพ.ศ.2527 จากการรวมตัวของนิสิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์-เกษตร ดำเนินกิจกรรมในลักษณะโครงการทดลองฟาร์มแบบผสมผสาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการฝึกทักษะทางการเกษตรให้กับนิสิต เริ่มจากกิจกรรมการปลูกผัก การเพาะเห็ด เลี้ยงไก่เนื้อ และเลี้ยงปลา ในระยะแรกใช้พื้นที่ของศูนย์วิจัยประมง กำแพงแสน ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันทางด้านทิศเหนือของหมู่บ้านกิจกรรมนิสิต ถัดจากชมรมมุสลิม และทางด้านทิศตะวันตกติดต่อกับฟาร์มนิสิตคณะเกษตร กำแพงแสน พื้นที่ของฟาร์มศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มีจำนวนประมาณ 30 ไร่ ปัจจุบันกิจกรรมฟาร์มนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ได้มีการพัฒนามากขึ้นและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในวิทยาเขตกำแพงแสน และมีการบูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับกิจกรรมชุมชนนิสิตฟาร์มศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของชุมชนนิสิตไว้เพื่อ

1. ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการและประสบการณ์วิชาชีพเกษตรและสิ่งแวดล้อม

2. ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิต ปลูกฝังให้นิสิตมีความรับผิดชอบ และรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
3. ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
4. เผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาชีพตามสาขาวิชาเอกแก่บุคคลทั่วไป
5. เผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติภูมิของคณะและมหาวิทยาลัย

การจัดการแหล่งเรียนรู้ฟาร์มภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนใช้ในการฝึกประสบการณ์ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นแหล่งประสบการณ์ที่สนับสนุนการเรียนการสอนได้โดยตรง ฟาร์มภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยความทุ่มเท มุ่งมั่นและความเสียสละของคณาจารย์ในการขับเคลื่อนกิจกรรมงานฟาร์ม และร่วมกันพัฒนาศักยภาพนิสิตให้มีความพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing) โดยมีคณาจารย์คอยให้คำปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด ถ่ายทอดความรู้ เอาใจใส่ให้นิสิต ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำการเกษตรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงจริยธรรมขั้นพื้นฐานทั้งความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน นิষ্ঠารักการทำงาน การสอนของคณาจารย์เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมให้กับนิสิต รวมถึงการพัฒนาฟาร์มให้มีความพร้อมสำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนรู้นิสิต ได้ฝึกการถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัด โครงการและกิจกรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (กาญจนา ทรัพย์นุ้ย และคณะ, 2556)

ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า อัตลักษณ์เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับความรู้สึกรักของบุคคลที่มีต่อตนเอง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเทียบกับเจตคติหรือ บุคลิกภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ไม่พบผู้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์โดยตรง แต่หากศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติ บุคลิกภาพ พฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่าปัจจัยที่มีผล คือ

เพศ

จิตต์ภิกษุญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ได้กล่าวว่า เพศ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วเพศ ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์ของนิสิตสูงกว่านิสิตชาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์ด้านการรู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิกพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ และใฝ่รู้ตลอดชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นิสิตหญิงจะมีอัตลักษณ์สูงกว่าชาย ได้แก่ รู้กาลเทศะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ในขณะที่ นิสิตชายนั้นมีระดับอัตลักษณ์นิสิตสูงกว่านิสิตหญิง ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต และพบว่า นิสิตชายและ นิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านคิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาผู้ เปี่ยมจิต สาธารณะ และมีทักษะการสื่อสาร

นายเนตร องค์กรแก่นันต์ (2534) กล่าวว่าไว้ว่า ปัจจัยส่วนตัวที่ส่งผลต่อเจตคติ ได้แก่ เพศ มีการ วิจัยศึกษาถึงบทบาททางเพศของแต่ละบุคคล ในเรื่องเจตคติต่อตนเองและอาชีพ พบว่าบุคคลจะ เลือกรอาชีพที่เข้ากับบทบาททางเพศของตนเอง อีกทั้งมีเจตคติและพฤติกรรมและบทบาททางเพศ สอดคล้องกัน

เฉลิมรัตน์ ไทยวี (2549) กล่าวถึง ปัจจัยเรื่องเพศ ว่า เพศเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนาตนเอง ความแตกต่างทางเพศ ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เกิดการเปรียบเทียบ แล้วรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเท่าเทียมกันหรือเหนือกว่าบุคคลอื่นๆ ในสังคม เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มากกว่าบุคคลอื่น ความคิดเกี่ยวกับตนเองเกิดจากการรับรู้ ซึ่งจะเริ่มพัฒนาขึ้นในทันทีที่มนุษย์เกิด มาเริ่มจากการเรียนรู้ รูปลักษณะภายนอกที่เป็นร่างกายของตนเอง เช่น โครงสร้างร่างกาย เพศ และ อายุ และการรับรู้ตนเองจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

สุจรรยา โชติช่วง (2554) กล่าวถึง ความเป็นตัวตนว่ามีลักษณะคล้ายเหรียญสองด้าน ซ้อนทับกันอยู่ว่าทกรรมจะสร้างภาพตัวตนของเรา การเป็นเพศหญิง หรือ เพศชาย ความเป็น ไทย หรือ เพศ อัตลักษณ์เหล่านี้จะหล่อหลอมและยึดเหนี่ยวตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม และการันตี ประสิทธิภาพ และความเป็นตัวเราในแง่มุมต่างๆ

ปัจจัยในการประเมินอัตลักษณ์ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์นั้นมีความสอดคล้องกับ คุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ ความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น สืบเนื่องจากบุคลิกภาพและเจตคติของแต่ละบุคคล เป็นตัวบ่งชี้การวัดบุคลิกภาพที่เป็นผลมาจากพันธุกรรม หรือสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพเกิดติดตัวมาเลย จึงเชื่อว่าการเกิดจากผลการกระทำของพันธุกรรม องค์ประกอบทั้งหลายที่ติดต่อดำเนินมาแต่กำเนิด สิ่งที่มีผลมากก็คือ ลักษณะกายภาพ เช่น ร่างกาย หน้าตา สีผิว อารมณ์ ระดับพลังงาน รวมไปถึงเพศด้วย บุคคลคนหนึ่งอาจจะมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง เช่น เพศสภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ ชาติ ช่วงชั้นทางสังคม อาชีพ และศาสนา เป็นต้น (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ, 2542; ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547)

ชั้นปี

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) พฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของนิสิตแต่ละชั้นปีที่แสดงออก จะแตกต่างกัน การแต่งกาย ทรงผม สีหน้า ท่าทาง การพูด และกิริยา มารยาทในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการแสดงออกและการวางตนได้อย่างเหมาะสม พอควรกับกาลโอกาสและสถานที่ การสังเกตพฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการพัฒนาตนเองและการเคารพสิทธิ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยความนอบน้อม อ่อนโยน ไม่แสดงอาการข่มขู่ โอ้อวด ในลักษณะหรือท่าทางที่ว่าตนมีความรู้ ความสามารถเหนือบุคคลอื่น

ระดับชั้นปี สามารถอธิบายในเชิงโครงสร้างทางสังคมและตัวตน โดยอธิบายในเชิงกระบวนการตีความเป็นสิ่งที่บุคคลต้องให้น้ำหนักก่อนการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ตามแนวคิดของรูปแบบความสัมพันธ์ มีความซับซ้อนแตกต่างกันตามระดับของกลุ่มชุมชน องค์กร และสถาบัน ในขณะที่เดียวกันต้องอยู่บนพื้นฐานชนชั้นทางสังคม คือ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา รวมไปถึงอายุ ความแตกต่างกันในช่วงอายุ หรือต่างกันที่ระดับชั้นปีจะส่งผลต่อส่วนรวมหรือสังคม ระดับเดียวกันอาจมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าต่างระดับกัน ความแตกต่างนี้จะส่งผลต่อบุคคล โดยทำให้เกิดตัวตนแบบต่างๆ ที่จะแสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่มาปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2555 และ สุจรรยา โชติช่วง, 2554)

เกร็ดเฉลี่ยสะสม

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) และ วิมลมาศ ปฤชากุล (2555) กล่าวถึง ผลลัพธ์ทางด้านสติปัญญาความรู้ และผลลัพธ์ทางด้านจิตพิสัย ผลลัพธ์ด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษา ได้แก่ คะแนนสะสม เกรดเฉลี่ยสะสม การสำเร็จการศึกษา การมีงานทำ การมีรายได้ ตลอดจนการมีทักษะทางสติปัญญาในด้านต่างๆ ซึ่งการศึกษาผลลัพธ์ด้านสติปัญญาความรู้จะต้องมีการควบคุมสถานการณ์ และใช้ระยะเวลาพอสมควร ส่วนผลลัพธ์ทางด้านจิตพิสัยเกี่ยวข้องกับ เจตคติ ความรับผิดชอบ ตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่สามารถศึกษาได้จากการให้นิสิตรายงานความก้าวหน้าของตนเองในเรื่องนั้นๆ ปัจจัยด้านสติปัญญานี้เป็นลักษณะที่อยู่ภายในตัวของนิสิต เนื่องจากนิสิตแต่ละคนจะมีระดับสติปัญญาที่แตกต่างกัน

สถานภาพในครอบครัว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของนักเรียน มีด้วยกันหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยทางครอบครัวในเรื่องที่บิดา มารดาชื่นชมยกย่องในความสำเร็จของบุตร และการสนทนาพูดคุยระหว่างกันในครอบครัวที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความผูกพัน ความสัมพันธ์ ความผูกพันมีพื้นฐานมาจากพื้นฐานครอบครัว ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและสังคม การปฏิบัติตามบทบาท ระดับความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกครอบครัว บางครั้งขึ้นอยู่กับการแสดงบทบาทเฉพาะและการมีเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลจะมีความผูกพันต่อกัน และความสัมพันธ์กับบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว หมายความว่า เป็นการเลือกใช้เอกลักษณ์อันใดอันหนึ่งเพื่อธำรงความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อเขา ความผูกพัน ความสัมพันธ์เป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความเด่นของเอกลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งถึงจะสังเกตได้จากการแสดงบทบาท เช่น รู้สึกถึงว่ามีความสัมพันธ์ มีความสำคัญ มีความใกล้ชิด ทำให้มีความสุข เป็นต้น (จตุพร ดอนโสม, 2555; ชนิตา ยอดดี, 2534; สุจรรยา โชติช่วง, 2554)

ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

เฉลิมรัตน์ ไทยวี (2549) กล่าวถึง ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเป็นการสร้างทัศนคติทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลงานจะออกมาดีหรือไม่ดี ย่อมเกิดจากเจตคติการ

เข้าใจบทบาทหน้าที่ ที่ตนเองรับผิดชอบ การรับรู้ถึงบทบาทของตนเอง จะส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออก

การที่นิสิตได้มีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมเพื่อฝึกฝนและเสริมประสบการณ์โดยการทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและเกิดการเรียนรู้ระหว่างนิสิตกับนิสิตด้วยกัน บทบาทที่แสดงออกสำคัญมากที่สุด สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ร่วมทำกิจกรรม ความสัมพันธ์เหล่านี้ส่งผลให้แสดงถึงเอกลักษณ์ ความเป็นตัวตนของตนเองออกมาโดยการยอมรับและเห็นประโยชน์จากการพัฒนาตนเองในด้านการมีทักษะการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนด้วยกัน ปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ชี้้นำในการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน ตั้งใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองออกมาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารกับบุคคลอื่น เพราะความสัมพันธ์อันดีจะเกิดขึ้นได้ ย่อมต้องเกิดจากการทักษะการสื่อสารที่ดีและกระทำอย่างต่อเนื่อง (จิตต์กัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551 และ พิศิษฐ์ คุณวโรตม์, 2546)

สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว

ชนิดา ยอดดี (2534) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเรื่องเจตคติของแต่ละบุคคล ความเข้าใจในเรื่องเจตคติ ทำให้เกิดการโต้เถียงหรือวิพากษ์วิจารณ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม สัมพันธภาพและการเรียนรู้ เกิดการรับรู้ในสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวของเขา ซึ่งเขาต้องพยายามศึกษาเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง สภาพสิ่งแวดล้อมในครอบครัวจะช่วยให้แสดงออกถึงพฤติกรรมและเจตคติออกมาได้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติ เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ญาติพี่น้องและคนข้างเคียง ซึ่งจะเกิดทั้งทางตรงและทางอ้อม อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูจะส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมา

นัยเนตร องค์กรเนกนันต์ (2534) กล่าวว่า ในด้านครอบครัว สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพส่งผลต่อเจตคติและทัศนคติในตนเอง

สิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนรู้

ชนิดา ยอดดี (2534) กล่าวว่า การเรียนรู้สามารถที่จะทำให้เกิดเจตคติ สิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนความเชื่อของบุคคลที่มีต่อบุคคล ต่อสิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน มุ่งจัด โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม และศักยภาพในเชิงบูรณาการ ปลูกฝังให้นิสิตมีลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียน สิ่ง que ผู้เรียน ได้รับการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้จะเน้นการปรับตัวของนิสิตให้สามารถดำรงการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยไปสู่ การสำเร็จการศึกษา สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ ปรากฏทั้งที่สามารถเห็นได้และไม่สามารถมองเห็นได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัย สำคัญที่ตัดสินคุณภาพชีวิต พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่ หรือลักษณะใด ๆ ที่ผู้เรียนรับรู้ก่อให้เกิด ผลดีหรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะในวิชาที่ตนกำลัง ศึกษาเล่าเรียนที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการพัฒนาตนเองจนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ทัศนคติหรือความสนใจ (Ailen, 2006 and Astin, 1993)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็น สิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์และ คน สภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนิตติ ประเพณี และระบบอาจารย์ที่ ปรึกษา สภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาที่ได้ผลดี ดังนั้นจึงควร มีการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้น อาจมีที่มาจากจุดมุ่งหมายและมีความต่อเนื่องในทุกช่วงชีวิต ครอบคลุมการเรียนรู้ในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อตอบสนอง จุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน และสามารถเข้าสู่การเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจต้องอาศัย องค์ประกอบหลายประการ อาจมีการใช้สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ร่วมด้วย โดยไม่จำกัดแหล่งเรียนรู้ ไม่ จำกัดสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยกันทั้งสิ้น (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551)

ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว

สภาพเศรษฐกิจทางครอบครัว รายได้ของบิดามารดา การประกอบอาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและเจตคติ การที่บิดามารดา พุดคุยชี้แจงและแนะนำถึงวิธีการประกอบอาชีพ การหารายได้ การให้ข้อมูล ข่าวสารเรื่องสถานะเศรษฐกิจของครอบครัว การรับรู้เรื่องวงการธุรกิจ และการให้การสนับสนุนด้านการเงิน การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระจากครอบครัว มีผลต่อทัศนคติและเจตคติของนักเรียน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ ซึ่งนอกจากเรื่องรายได้ยังมีปัจจัยอยู่ด้วยกันอีกหลายประการ คือ การศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม เมื่อกล่าวถึงเรื่องเศรษฐกิจ สังคมไทยกำลังพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ การพัฒนาการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ การทำงาน และการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ชนิดา ขอดดี, 2534; นัยเนตร องค์กรกันันต์, 2534; วิมลมาศ ปฤชากุล, 2555)

การพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์และเอกลักษณ์ความเป็นตัวตน การที่สามารถปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตพึ่งพาตนเองได้บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง โดยไม่สร้างความสะดวกสบายให้กับตนเองและผู้อื่น สร้างความเจริญก้าวหน้า มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก พฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ถือเป็นการแสดงตัวตนบนความเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ เน้นความพอเพียง รู้จักพอประมาณในการดำรงชีวิต ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ว่าสถานะเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทิศทางใด สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ สิ่งเหล่านี้คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นอัตลักษณ์ (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2555 และ วิมลมาศ ปฤชากุล, 2555)

บุคลิกภาพนิสัยทางการเรียน

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542) กล่าวถึง ที่มาเรื่องบุคลิกภาพว่าเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ไม่มีนักทฤษฎีคนใดอธิบายได้สมบูรณ์หมด แต่จะหยิบยกได้ว่า บุคลิกภาพเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กล่าวคือถ้าบุคลิกภาพเกิดติดตัวมาแต่กำเนิด การแสดงออกในด้านต่างๆ คือ ด้านพฤติกรรม ด้านการยอมรับผู้อื่น ด้านการพัฒนาตนเอง ความสัมพันธ์กับอาจารย์และ

ความสัมพันธ์กับเพื่อน การแสดงตัวในรูปแบบ มโนธรรม ความสุภาพอ่อนโยน อารมณ์ ความคิด บุคลิกภาพของมนุษย์เป็นของคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง และไม่สามารถให้การศึกษาศึ่กอบรวมให้เกิด บุคลิกใหม่ได้ แต่ในความเป็นจริงมนุษย์เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพได้บ้างไม่ติดแน่นอยู่แบบเดิมตลอด คนเราอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบใดมักมีบุคลิกภาพแบบสังคมนั้น

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) กล่าวถึง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของนิสิตซึ่งพิจารณา ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มประกอบด้วยลักษณะที่มองเห็น ได้ภายนอก ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา และลักษณะที่อยู่ภายในตัว เช่น ระดับการศึกษา ระดับสติปัญญา นอกจากนี้สังเกตจาก พฤติกรรมที่แสดงออกโดยพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ การแต่งกาย ทรงผม สีหน้า ท่าทาง การพูดและ กิริยามารยาทในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการแสดงออกและวางตนอย่างเหมาะสม พอเหมาะพอควรกับกาลเทศะ โอกาส และสถานที่เป็นที่ยอมรับและสร้างความประทับใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

นิสัยทางการเรียน

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542) กล่าวถึงปัจจัยนิสัยทางการเรียน ว่าเป็น พฤติกรรมที่ไม่มีนักทฤษฎีคนใดอธิบายได้สมบูรณ์หมด แต่จะหยิบยกมากล่าวได้ว่า นิสัยทางการ เรียนคือพฤติกรรมการเรียนที่เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กล่าวคือถ้าได้รับการ ศึกษาการศึ่กอบรวมให้เกิดองค์ความรู้อยู่เสมอ การเห็นถึงความสำคัญของการเรียน รวมถึง พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกในการเรียน ต่อครู อาจารย์ ผู้ให้ความรู้ พฤติกรรมการแสดงออกทั้ง ทางกาย วาจา ใจ ซึ่งใกล้เคียงกันกับบุคลิกภาพ

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) กล่าวถึง ปัจจัยด้านนิสัยทางการเรียน เป็นเชิง พฤติกรรม ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงออก หรือการประพฤติ ปฏิบัติของนักศึกษาที่สามารถสังเกตได้ ชัดเจน โดยสามารถสังเกตได้เมื่อนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ใน สถาบันอุดมศึกษา ลักษณะการแสดงออกของผู้เรียน เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า บางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดจากภายในหรือภายนอกร่างกายมาจูงใจ หรือก่อให้เกิดความเครียด อันเป็นผลให้มนุษย์เกิดภาวะที่พร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

เจตคติ

ปัจจัยเรื่องเจตคติหรือทัศนคติ ค่านิยม การยึดถือปฏิบัติจะทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย ส่วนใหญ่เป็นกระบวนการทางสมองและจิตใจ เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือ ถ้าเป็นเจตคติจริงๆ แล้วการเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยากจะวัดได้ก็ต่อเมื่อได้แสดงเจตคติออกมาโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านพฤติกรรม (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2542)

เจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยเจตคติมีอิทธิพลต่อความคิดและการแสดงออกของบุคคลในทางบวกหรือลบต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เจตคติมีความเข้มมีความคงเส้นคงวาเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ ซึ่งเจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ 2 ทิศทาง คือ เปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันโดยเจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกจะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าเจตคติใดเป็นไปในทางลบจะเพิ่มมากขึ้นในทางลบ และการเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะลดลงในทางบวกและไปเพิ่มในทางลบ เนื่องจากเจตคติก่อนไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึกหรือความเชื่อของบุคคล การวัดเจตคติจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษาและวัดในรูปของความคิดเห็น การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน วิธีที่นิยมใช้กันส่วนใหญ่ คือการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ (ชัยยนต์ ศรีเชียงหา, 2554; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551; ชีรุฒิ เอกะกุล, 2550)

เจตคติหรือทัศนคติมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อวัตถุ หรือบุคคล ซึ่งทัศนคติถือเป็นฐานของความเชื่อ ความรู้สึกที่มีต่อบุคคลและการประเมินพฤติกรรมของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ เจตคติและพฤติกรรมเป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบได้ ดังนั้นเพียงทัศนคติอย่างเดียว ไม่สามารถพยากรณ์ได้ถึงพฤติกรรมบ่งชี้ที่ดีที่สุดไม่สามารถบอกได้ถึงความตั้งใจจริงของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมหรือแสดงลักษณะนิสัยส่วนตัวมักได้รับอิทธิพลจากทัศนคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกผ่านเครื่องมือหรือแบบวัดที่สร้างขึ้น (Newman, 1983)

เจตคติขึ้นอยู่กับการประเมินมโนภาพของเจตคติแล้วเกิดเป็นพฤติกรรม แรงจูงใจ เจตคติ เป็นเพียงความรู้สึกที่ยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองก็ไม่ใช่แรงจูงใจแต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม ส่วนมากแล้วเจตคติจะเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด การเรียนรู้สิ่งที่ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี การรู้เจตคติของคนจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออก เป็นการรู้ไว้ก่อนเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขให้ได้ ในวงการศึกษายังมีความจำเป็นอย่างมาก ควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษาหรือนิสิตที่มีต่อวิชาที่เรียนหรือต่อครูอาจารย์ที่สอนเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้เด็กมีเจตคติที่ดีขึ้น (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2555)

คุณธรรม จริยธรรม

สวัสดิ์ ประทุมราช (2545) การรู้คุณค่าเชิงจริยธรรม คุณธรรม ปัจจัยเรื่องของจริยธรรม สังกัดจากพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคล เช่น ความเคารพนับถือเพื่อชีวิตและเสรีภาพ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความกรุณาปรานี ความเมตตา และความกล้าหาญ การเป็นคนดี มนุษย์เราควรเข้าใจถึงวิธีที่จะประยุกต์ในสถานการณ์ต่างกัน คุณค่าทางจริยธรรมและคุณธรรมที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับความเคารพนับถือและความรับผิดชอบ มีความสำคัญ การที่รู้เพียงแต่ว่า อะไรถูก อะไรไม่ถูก เป็นสิ่งที่ดี เป็นความตระหนักรู้เชิงจริยธรรม ซึ่งสังเกตได้จากการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การรู้จักตนเอง สิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของจิตที่ทำให้เกิดการรู้เชิงจริยธรรม และคุณธรรมทั้งหมดนี้สำคัญต่ออัตลักษณ์ด้านพุทธิวิสัยหรือการรู้จัก

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) กล่าวว่า การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิตและการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และปัญญา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ ถ้านิสิตได้รับการปรับเปลี่ยน ปลูกฝังพฤติกรรมอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการสร้างเสริมทั้งด้านจิตพิสัย พุทธิพิสัย และทักษะพิสัยอย่างต่อเนื่อง การแสดงออกด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม เช่น เรื่องความอ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและรู้จักยอมรับนับถือผู้อื่น การเป็นบุคคลที่มีจิตใจอ่อนโยน การมีความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้ทำให้การพูดและกิริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นไปด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนถือเป็นผู้ที่อยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม

อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่แสดงออกและสังเกตได้โดยง่ายคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ความเชื่อมโยงของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่

ส่งผลต่อ อัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัย คุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับเยาวชนในสังคมทุกด้าน ทั้งการเรียน รู้จักประหยัด ยึดมั่นในหลักธรรมตามศาสนา ประพฤติ ปฏิบัติตามจารีตประเพณีเหมาะสมตามคุณลักษณะของสาขาอาชีพ และมุ่งความเสียสละเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2555 และ สุจรรยา โขติช่วง, 2554)

สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ ดังนี้

ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการสอบเข้าศึกษา ต่อ ภูมิลำเนาของนิสิต สถานภาพครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน และเจตคติ ต่อสาขาวิชา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ทั้ง 4 ประการของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและ สิ่งแวดล้อมศึกษา โดยอัตลักษณ์ทั้ง 4 ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ และสามัคคี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์

ปัจจัย	ผู้ศึกษาค้นคว้า
เพศ	จิตต์ภิญญา(2554), เถลิมรัตน์(2549), นัยเนตร (2534), ประสิทธิ์(2547), ล้วนและอังคณา(2542), สุจรรยา(2554)
ชั้นปี	จิตต์ภิญญา(2554), สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555), สุจรรยา(2554)
เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน	วิมลมาศ(2555), จิตต์ภิญญา(2554) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์(2550), ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน (2554), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(2550)
รูปแบบการสอบเข้าศึกษาต่อ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(2549), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(2550),
ภูมิลำเนาของนิสิต	ชนิดา(2534), นัยเนตร(2534)
สถานภาพในครอบครัว	จตุพร(2555), ชนิดา(2534), สุจรรยา(2554)
อาชีพของผู้ปกครอง	ชนิดา(2534), นัยเนตร(2534)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย	ผู้ศึกษาค้นคว้า
อาชีพของผู้ปกครอง	ชนิดา(2534), นัยเนตร(2534)
ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว	ชนิดา(2534), นัยเนตร(2534), วิมลมาศ(2555), วิมลมาศ(2555), สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555)
บุคลิกภาพ	จิตต์ภิญญา(2554), ล้วนและอังคณา(2542)
นิสัยทางการเรียน	จิตต์ภิญญา(2554), ล้วนและอังคณา(2542)
เจตคติต่อตนเอง	ชัยยนต์(2554), ปรียาพร(2551),
เจตคติต่อเพื่อน	ล้วนและอังคณา(2542), ชีรวุฒิ(2550),
เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน	สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี(2555)
เจตคติต่อสาขาวิชา	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 โดยผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น นักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์นิสิต อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตนรู้กาลเทศะ งามด้วยบุคลิก นักเอาเบาสู้ คิดเป็นทำเป็น เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสารและใฝ่รู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ และพบว่านิสิตหญิงและนิสิตชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตชาย และถ้าศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น นักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีการสื่อสาร

วิมลมาศ ปฤชากุล (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกอบกู้อัตลักษณ์ชนบทได้ในเรื่อง สั้นของนักเขียนชาวใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชาวใต้ยังคงมีความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการสร้างสรรค์วรรณกรรมเพื่อฉายภาพการสลายและเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ท้องถิ่นของพวกเขา พร้อมกันนั้นก็พยายามกอบกู้อัตลักษณ์เหล่านั้นขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ โดยการใช้ความสามารถทางวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือ การรื้อฟื้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ทรัพยากรวิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาขึ้นมาผสมผสานกับบนพื้นที่ แล้วใช้ศิลปะการเล่าเรื่องนำเสนอให้พบกับเนื้อหา เรื่องราว ทศนคติ ค่านิยม ความใฝ่ฝัน เพื่อชี้ชวนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตน ปัจจัยความเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ประกอบกันไว้หลายประการด้วยกัน คือ การศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นในสังคมไทยที่กำลังถูกทำให้กลมกลืนกลายเป็นนำหนึ่งอันเดียวกันทุกภูมิภาค

ศกามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่สอดคล้อง

กับปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของแต่ละคณะทั้ง 7 คณะภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และมีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ทำให้ได้เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “คุณธรรมเด่น เน้นความเป็นไทย เข้าใจท้องถิ่น” อธิบายความหมายของอัตลักษณ์ได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล เป็นคลังปัญญาความรู้ของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นในสาขาวิชาด้านวิชาชีพครู ด้านการท่องเที่ยว ด้านเกษตรและอาหาร และด้านเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

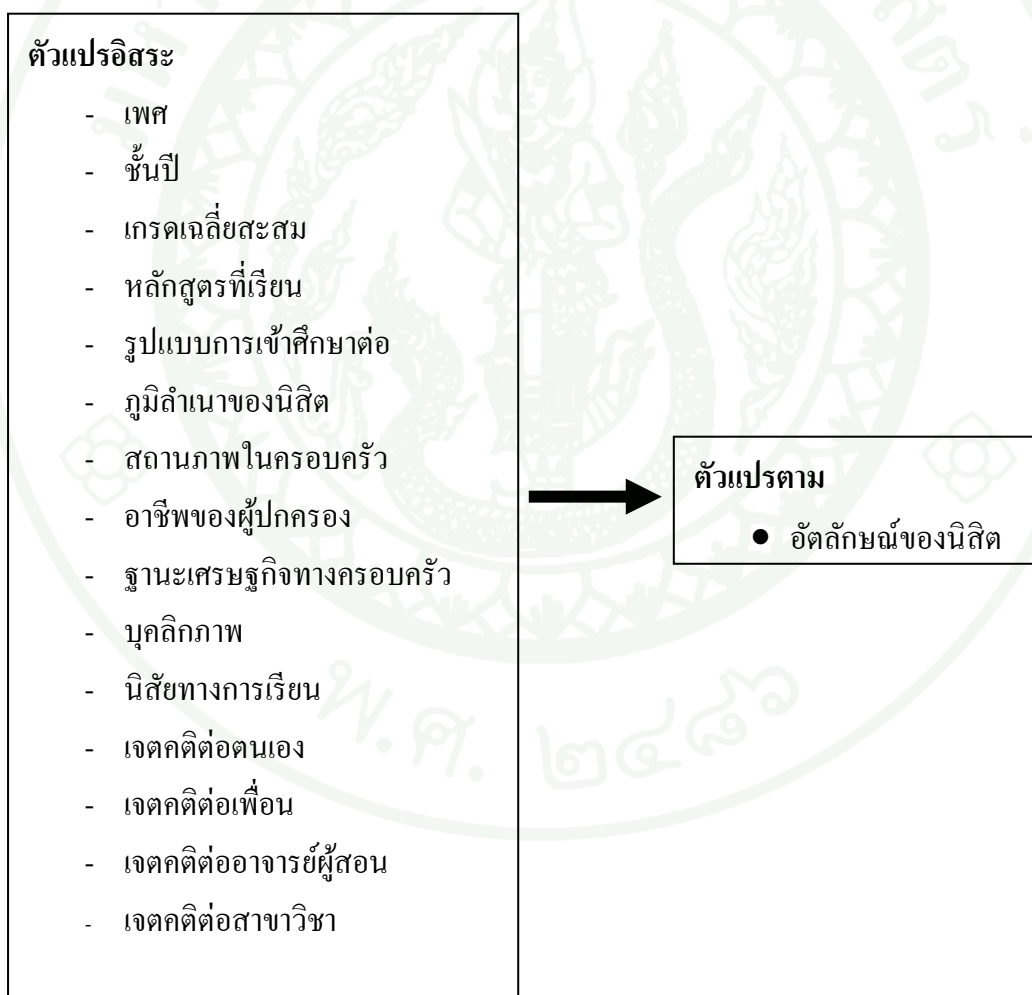
สุจรรยา โชติช่วง (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งเดียวกัน ส่วนเหตุผลของการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดโดยพิจารณาจากความหมายที่ สมศ. อันเป็นผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยมีผู้บริหารและคณะครู มีมติร่วมกันในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและร่วมพิจารณาด้วย เนื้อหาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ในขณะที่ด้านกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีกระบวนการค้นหาและขั้นตอนในการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์มาจากการสำรวจกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นจุดเด่นหรือปฏิบัติได้ดีแล้ว การธำรงรักษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ให้คงอยู่ของสถานศึกษา จะดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อรักษาอัตลักษณ์ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยการสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมประจำของสถานศึกษาในภาพรวมของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ในเรื่องความเป็นสิ่งเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันเช่นเดียวกันกับด้านผู้กำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาทั้งกรณีบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดอัตลักษณ์ไม่แตกต่างกัน

มยุรา ชูทอง (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2553 สรุปผลการสำรวจ พบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 3.90 คิดเป็นอัตราคะแนนร้อยละ 78.00 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจที่มีต่อบัณฑิตจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการเป็น

ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 คิดเป็นอัตราคะแนนร้อยละ 78.00 และด้านการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 คิดเป็นอัตราคะแนนร้อยละ 73.60

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานคิดและแนวทางในการใช้ศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบทฤษฎีและแนวคิดไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ และตัวทำนายอัตลักษณ์ของนิสิต โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาศึกษาเกษตรและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 346 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและบางส่วนได้นำเครื่องมือของผู้วิจัยอื่นมาปรับใช้ โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางและปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ทำการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี บทความ วารสาร และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ ได้แก่แบบสอบถาม และ แบบวัดเจตคติ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของสันติ ศรีสวนแดง, 2537 และ วรณี อึ้งสิทธิพูนพร, 2544

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยนำผลการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามและแบบวัด เจตคติให้ครอบคลุมตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำถามปลายปิด โดยแบบสอบถามปลายปิดให้ผู้ตอบ แบบสอบถามเลือกคำตอบ ตามต้องการแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตในเรื่อง เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ ภูมิฐานะของนิสิต สถานภาพในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บุคลิกภาพ ลักษณะเป็นข้อคำถามวัดในเรื่อง ปัจจัยด้าน บุคลิกภาพที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน แบ่งเป็นด้านลักษณะนิสัย ส่วนตัวจำนวน 10 ข้อ และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นจำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ เป็นแบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีบุคลิกภาพในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีบุคลิกภาพในระดับมาก
3	หมายถึง	มีบุคลิกภาพในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีบุคลิกภาพในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีบุคลิกภาพในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ นิสัยทางการเรียน ลักษณะเป็นข้อคำถามวัดในเรื่อง ปัจจัยด้านนิสัยทางการเรียน พฤติกรรมทางการเรียน ที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นแบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับมาก
3	หมายถึง	มีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดเจตคติ คือ เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน และเจตคติต่อสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ เจตคติต่อตนเอง จำนวน 10 ข้อ เจตคติต่อเพื่อนจำนวน 10 ข้อ เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 ข้อ และเจตคติต่อสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นแบบวัดเจตคติที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีเจตคติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีเจตคติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีเจตคติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีเจตคติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีเจตคติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่เป็นไปตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDK คือ สำนักดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี ได้แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ สำนักดี จำนวน 5 ข้อ มุ่งมั่น จำนวน 5 ข้อ สร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ และสามัคคี จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีอัตลักษณ์ของนิสิตในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีอัตลักษณ์ของนิสิตในระดับมาก
3	หมายถึง	มีอัตลักษณ์ของนิสิตในระดับปานกลาง

2	หมายถึง	มีอัตลักษณ์ของนิสิตในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีอัตลักษณ์ของนิสิตในระดับน้อยที่สุด

วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นหาความเที่ยงตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบวัด รวมทั้งการใช้ถ้อยคำ ภาษาเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดค่าตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดได้ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าอยู่ในช่วง 0.67–1.00 ทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

2. ปรับปรุงเครื่องมือหลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ

3. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับศิษย์เก่า สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 30 คน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.98 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นสูงพอที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

4. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ และนำไปใช้กับประชากรที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลกับนิสิตในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและทำการตรวจสอบข้อมูลในด้านความครบถ้วนของข้อมูลความเป็นจริงของข้อมูล และความถูกต้องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)
4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตในเรื่อง เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ ภูมิสำเนาของนิสิต สถานภาพในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในภาพรวมแต่ละรายชื่อในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย

วิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในภาพรวมแต่ละรายชื่อในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย

ในการแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรที่มีการกำหนดน้ำหนักคะแนนได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	มีความคิดเห็นระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	มีความคิดเห็นระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการเข้า ศึกษาต่อ ภูมิลำเนาของนิสิต สถานภาพในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะเศรษฐกิจทาง ครอบครัว บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

ในการนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์นั้นยึด หลักเกณฑ์ของ Davis (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัทรารณณ์, 2555) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	คำบรรยาย
0.70 หรือสูงกว่า	มีความสัมพันธ์สูงมาก
0.50 ถึง 0.69	มีความสัมพันธ์สูง
0.30 ถึง 0.49	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10 ถึง 0.29	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.01 ถึง 0.09	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลและสามารถคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตัวอื่นในระดับสูงเข้าสู่สมการทำนายได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ใช้ตัวแปรที่ซ้ำซ้อนกัน จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ปัจจัยบุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน และเจตคติต่อสาขาวิชา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ของนิสิต

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ ภูมิลำเนาของนิสิต สถานภาพในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

y	แทน	อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
X ₁	แทน	เพศ
X ₂	แทน	ชั้นปี
X ₃	แทน	เกรดเฉลี่ยสะสม
X ₄	แทน	หลักสูตรที่เรียน
X ₅	แทน	รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ
X ₆	แทน	ภูมิลำเนาของนิสิต
X ₇	แทน	สถานภาพในครอบครัว
X ₈	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง
X ₉	แทน	ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว
X ₁₀	แทน	บุคลิกภาพ
X ₁₁	แทน	นิสัยทางการเรียน
X ₁₂	แทน	เจตคติต่อตนเอง
X ₁₃	แทน	เจตคติต่อเพื่อน
X ₁₄	แทน	เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน
X ₁₅	แทน	เจตคติต่อสาขาวิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนิสิต พบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.3 และเป็นนิสิตชายคิดเป็นร้อยละ 19.7 เมื่อจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษานิสิตชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ นิสิตชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.2 ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 21.4 ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.5 และชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

นิสิตส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) คิดเป็นร้อยละ 81.2 และหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละ 18.8 รูปแบบของการศึกษาต่อพบว่านิสิตเข้าศึกษาต่อด้วยระบบ Admission มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาคือโครงการเด็กดี มีคุณธรรมคิดเป็นร้อยละ 33.2 โครงการรับตรงคิดเป็นร้อยละ 19.4 และรูปแบบที่น้อยที่สุดคือโครงการก้าวแรกสู่ KU เรียนรู้ล่วงหน้า (KU Connect) คิดเป็นร้อยละ 1.2

ภูมิลำเนาของนิสิต ส่วนใหญ่เป็นนิสิตภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมาคือกรุงเทพฯ และปริมณฑลคิดเป็นร้อยละ 23.7 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0 นิสิตส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา คิดเป็นร้อยละ 76.3 อาศัยอยู่กับมารดา คิดเป็นร้อยละ 14.2 ผู้ปกครองของนิสิตส่วนมาก ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาคือค้าขายและธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 26.3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

(N = 346)			
	ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	68	19.7
	หญิง	278	80.3
ชั้นปี			
	ชั้นปีที่ 1	74	21.4
	ชั้นปีที่ 2	64	18.5
	ชั้นปีที่ 3	97	28.0
	ชั้นปีที่ 4	94	27.2
	ชั้นปีที่ 5	17	4.9
หลักสูตรที่ศึกษา			
	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา)	281	81.2
	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (การจัดการเรียนรู้)	65	18.8
รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ			
	ระบบ Admission	160	46.2
	โครงการก้าวสู่ KU เรียนรู้ล่วงหน้า (KU Connect)	4	1.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ (N = 346)
รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ			
	โครงการรับตรง	67	19.4
	โครงการเด็กดี มีคุณธรรม	115	33.2
ภูมิลำเนาของนิสิต			
	กรุงเทพฯและปริมณฑล	82	23.7
	ภาคกลาง	215	62.2
	ภาคเหนือ	9	2.6
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7	2.0
	ภาคใต้	23	6.6
	ภาคตะวันออก	10	2.9
สถานภาพในครอบครัว			
	อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา	264	76.3
	อาศัยอยู่กับบิดา	12	3.5
	อาศัยอยู่กับมารดา	49	14.2
	อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง	21	6.1
อาชีพของผู้ปกครอง			
	ข้าราชการ	49	14.2
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท	35	10.1
	ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	91	26.3
	ลูกจ้าง	50	14.5
	เกษตรกร	120	34.7
	อื่นๆ (ว่างงาน)	1	0.2

จากการศึกษาจำนวนและร้อยละของเกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อพิจารณาเป็นช่วงได้แก่ นิสิตมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.51–3.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมามีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01–3.50 คิดเป็นร้อยละ 27.7 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 1.50–2.00 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)

เกรดเฉลี่ยสะสม	จำนวน	ร้อยละ
1.50 – 2.00	12	3.5
2.01 – 2.50	79	22.8
2.51 – 3.00	145	41.9
3.01 – 3.50	96	27.7
3.51 – 4.00	14	4.0
รวม	346	100.00

$\mu = 2.81, \sigma = 0.41$

จากการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมผู้ปกครองของนิสิตมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001–20,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาได้ไม่เกิน 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 22.0 และมีรายได้มากกว่า 50,000 บาท น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.4 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)

รายได้ของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	76	22.0
10,001 – 20,000	134	38.7
20,001 – 30,000	55	15.9
30,001 – 40,000	24	6.9
40,001 – 50,000	35	10.1
มากกว่า 50,000	22	6.4
รวม	346	100.00

$\mu = 25,205, \sigma = 19903.04$

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ปัจจัยบุคลิกภาพ เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ ผู้สอน และเจตคติต่อสาขาวิชา

จากการศึกษาบุคลิกภาพ ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัว พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ นิสิตเห็นความสำคัญของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคต ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.73$) รองลงมาได้แก่ นิสิตพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองเสมอ ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตชอบทำอะไรรวดเร็วและมีความแน่นอน ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.66$)

ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ นิสิตมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชามากมาย ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.82$) รองลงมาได้แก่ นิสิตเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตนอยู่เสมอ ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.65$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตมักได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.77$) แสดงว่า โดยภาพรวมนิสิตมีบุคลิกภาพทั้งด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น อยู่ในระดับมากโดยนิสิตเห็นถึงความสำคัญของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคตเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน และยังมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชามากมาย ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 บุคลิกภาพของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

บุคลิกภาพ			(N = 346)
	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัว			
1. การเป็นคนตรงต่อเวลา	3.73	0.78	มาก
2. การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง	3.91	0.66	มาก
3. ความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองเสมอ	4.03	0.65	มาก
4. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	3.52	0.75	มาก
5. ก้าวที่จะตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยตนเอง	3.89	0.70	มาก
6. มีการวางแผนในการทำงาน	3.82	0.75	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

บุคลิกภาพ			(N = 346)
	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัว			
7. ในการทำงานมีความรวดเร็วและมีความแน่นอน	3.50	0.66	ปานกลาง
8. เมื่อเกิดปัญหามีการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล	3.60	0.80	มาก
9. การอาสาทำงานต่างๆ ที่ตนเองถนัด	3.78	0.80	มาก
10. การเห็นความสำคัญของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคต	4.22	0.73	มาก
ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น			
11. การได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ	3.21	0.77	ปานกลาง
12. การได้รับคำชมเชยจากเพื่อนๆอยู่เสมอ	3.37	0.70	ปานกลาง
13. การมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชา	4.26	0.82	มาก
14. การทำงานตามลำพังคนเดียว	3.38	0.87	ปานกลาง
15. การเป็นคนพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน รู้จักกาลเทศะ	3.85	0.72	มาก
16. การเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตน อยู่เสมอ	3.99	0.65	มาก
17. การเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้ในช่วงเวลาที่เพื่อนมีปัญหา	3.92	0.75	มาก
18. การได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ เสมอ	3.69	0.74	มาก
19. การเป็นที่รู้จักในกลุ่มรุ่นพี่และรุ่นน้อง	3.59	0.79	มาก
20. การให้ความช่วยเหลืองานในส่วนรวมสม่ำเสมอ	3.80	0.72	มาก
รวม	3.75	0.40	มาก

จากการศึกษานิสัยทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก 14 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาได้แก่ เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำสม่ำเสมอ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่นิสิตกล้าซักถามในประเด็นที่สงสัยในชั้นเรียน ($\mu = 3.29$,

$\sigma = 0.73$) แสดงว่า โดยภาพรวม นิสิตมีนิสัยทางการเรียน อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตเคารพและเชื่อฟังคำแนะนำของอาจารย์ มีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 นิสัยทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)			
นิสัยทางการเรียน	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
พฤติกรรมทางการเรียน			
1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ	3.95	0.77	มาก
2. การเตรียมความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน	3.75	0.67	มาก
3. การทำงานอย่างเต็มความสามารถของตนเอง	4.07	0.65	มาก
4. การกล้าซักถามในประเด็นที่สงสัยในชั้นเรียน	3.29	0.73	ปานกลาง
5. การกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.51	0.73	มาก
6. การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด	3.99	0.73	มาก
7. การเอางานวิชาอื่นๆ ขึ้นมาทำในขณะที่เรียน	3.60	0.87	มาก
8. การนั่งหลับเวลาเรียน	3.72	0.90	มาก
9. การจัดตารางการอ่านหนังสือก่อนสอบ	3.67	0.80	มาก
10. การที่ไม่สนใจติดตามผลการเรียนของตนเอง	4.04	0.82	มาก
11. การให้ความร่วมมือในการเรียน การทำงานเป็นอย่างดี	3.92	0.68	มาก
12. การส่งงานไม่ทันตามกำหนดมีความพยายามตามงาน และส่งให้ครบเสมอ	4.07	0.92	มาก
13. การปรับปรุงแก้ไขงานตามที่อาจารย์แนะนำเสมอ	4.17	0.66	มาก
14. การยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำของอาจารย์	4.26	0.68	มาก
15. การมีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ	4.47	0.59	มาก
รวม	3.89	0.42	มาก

จากการศึกษาเจตคติต่อตนเอง ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่าโดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ระดับปานกลาง 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ นิสิตเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.74$) รองลงมาได้แก่ นิสิตมักใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.69$) และนิสิตมีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.72$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ให้ความเกรงอกเกรงใจ ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.79$) แสดงว่าภาพรวมนิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่อตนเองอยู่ในระดับมาก นิสิตมักจะพึ่งพาตนเองใช้ความรู้ความสามารถของตนเองก่อนจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นและยังเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดยที่ไม่หวังผลตอบแทน เข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เจตคติต่อตนเองของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

			(N = 346)
เจตคติต่อตนเองของนิสิต	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
1. นิสิตคิดเสมอว่าตนเองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ	3.32	0.73	ปานกลาง
2. เมื่อได้รับมอบหมายงานนิสิตคิดว่าทำได้อย่างแน่นอน	3.62	0.63	มาก
3. นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ให้ความเกรงอกเกรงใจ	3.05	0.79	ปานกลาง
4. เมื่อนิสิตทำผิด นิสิตมักจะขอรับผิดชอบและแก้ไขความผิดนั้น	3.96	0.68	มาก
5. นิสิตเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.12	0.74	มาก
6. นิสิตมักใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น	4.11	0.69	มาก
7. นิสิตมีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา	4.02	0.72	มาก
8. นิสิตคิดว่าการปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่สำคัญมาก	3.90	0.77	มาก
9. นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ไว้ใจและปรึกษาปัญหาต่างๆ เสมอ	3.58	0.75	มาก
10. นิสิตมักเชื่อมั่นในความคิดของตนเองไม่ฟังความเห็นผู้อื่น	3.57	0.76	มาก
รวม	3.73	0.45	มาก

จากการศึกษาเจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชา ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ นิสิตชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.85$) รองลงมาได้แก่ เวลาจะไปไหนนิสิตมักจะไปเป็นหมู่คณะกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.88$) และนิสิตชอบที่จะเรียนในรายวิชาเดียวกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตคิดว่าการอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อนๆ ดีกว่าการอ่านเองเพียงลำพังคนเดียว ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.96$) แสดงว่า ภาพรวมนิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก นิสิตมักชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เจตคติต่อเพื่อนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)			
เจตคติต่อเพื่อนของนิสิต	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
1. นิสิตคิดว่าเพื่อนๆ ในสาขาวิชาหวังดีต่อตนเองเสมอ	3.72	0.78	มาก
2. นิสิตไวใจและสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ กับเพื่อนได้	3.74	0.79	มาก
3. นิสิตชอบทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา	3.69	0.77	มาก
4. นิสิตชอบที่จะเรียนในรายวิชาเดียวกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา	3.89	0.81	มาก
5. เวลาจะไปไหนนิสิตมักจะไปเป็นหมู่คณะกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา	3.97	0.88	มาก
6. นิสิตชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา	3.99	0.85	มาก
7. นิสิตคิดว่าการอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อนๆ ดีกว่าการอ่านเองเพียงลำพัง คนเดียว	3.58	0.96	มาก
8. นิสิตคิดเสมอว่าสิ่งที่เพื่อนๆ ทำไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง	3.65	0.77	มาก
9. นิสิตคิดว่าเพื่อนๆ ในสาขาวิชาพึ่งพาได้ในยามคับขัน	3.60	0.86	มาก
10. นิสิตคิดว่าเพื่อนในสาขาวิชาเต็มใจให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่เสมอ	3.67	0.79	มาก
รวม	3.75	0.56	มาก

จากการศึกษาเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาพบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.54$) เมื่อเป็นพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

ได้แก่ อาจารย์เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง ($\mu = 4.26, \sigma = 0.71$) รองลงมาได้แก่ เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมักไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ ($\mu = 4.25, \sigma = 0.74$) และอาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ ($\mu = 4.21, \sigma = 0.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้อาจารย์รับฟังได้ ($\mu = 3.32, \sigma = 1.04$) แสดงว่า โดยภาพรวมนิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตมีความเคารพนับถืออาจารย์ในสาขาวิชา เห็นว่า อาจารย์เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตจะไหว้กล่าวทักทายอยู่เสมอ และคิดเสมอว่าอาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำแนะนำแก่นิสิตได้เสมอ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เจตคติต่ออาจารย์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)

เจตคติต่ออาจารย์ของนิสิต	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
1. อาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ	4.21	0.75	มาก
2. นิสิตอยากเรียนเพราะชอบเทคนิควิธีการสอนของอาจารย์	3.91	0.76	มาก
3. อาจารย์เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง	4.26	0.71	มาก
4. เมื่ออาจารย์แนะนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งนิสิตคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรที่จะปฏิบัติตาม	4.16	0.69	มาก
5. นิสิตคิดว่าผลการเรียนของนิสิตจะดีหรือไม่ อาจารย์ผู้สอน มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.63	0.93	มาก
6. เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมัก ไหว้และกล่าว ทักทายอาจารย์อยู่เสมอ	4.25	0.74	มาก
7. นิสิตตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอเพราะคิดว่า อาจารย์ท่าน ตั้งใจมาสอนเรา	3.99	0.75	มาก
8. นิสิตมักจะอาสาช่วยเหลืองานของอาจารย์	3.56	0.79	มาก
9. นิสิตรู้สึกชอบที่อาจารย์เรียกใช้ให้ทำงานต่างๆ	3.59	0.85	มาก
10. นิสิตสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้อาจารย์รับฟังได้	3.32	1.04	ปานกลาง
รวม	3.88	0.54	มาก

จากการศึกษาเจตคติต่อสาขาวิชา ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางไม่ดี ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.74$) รองลงมาได้แก่ นิสิตชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.74$) และนิสิตคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตเชื่อมั่นว่า ถ้าจบการศึกษาจากสาขานี้จะมีงานทำที่ดี ($\mu = 3.81$, $\sigma = 1.02$) แสดงว่า ภาพรวม นิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่อสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก นิสิตแสดงถึงความรักและความภาคภูมิใจในสาขาวิชา เห็นถึงความสำคัญของสาขาวิชาว่าจะได้ประโยชน์และประสบการณ์ที่ดีเสมอเมื่อได้เรียนนอกห้องเรียน เรียนในฟาร์มที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของสาขาวิชาและชอบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เจตคติต่อสาขาวิชาของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

เจตคติต่อสาขาวิชาของนิสิต	μ	σ	(N = 346)
			ระดับ ความคิดเห็น
1. นิสิตรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาศึกษาในสาขาวิชานี้	4.11	0.85	มาก
2. นิสิตกล้าที่จะบอกใครๆว่าเรียนอยู่สาขาวิชานี้	4.26	0.81	มาก
3. นิสิตเชื่อมั่นว่าถ้าจบการศึกษาจากสาขานี้จะมีงานทำที่ดี	3.81	1.02	มาก
4. นิสิตชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.28	0.80	มาก
5. นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางไม่ดี	4.38	0.74	มาก
6. นิสิตชอบที่มีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	4.04	0.81	มาก
7. บ่อยครั้งเมื่อมีเวลาว่างนิสิตมักชวนเพื่อนๆเข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ ในฟาร์ม	4.08	0.77	มาก
8. นิสิตคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต	4.27	0.79	มาก
9. นิสิตไม่เคยนึกเสียใจที่เลือกเรียนในสาขาวิชานี้	4.01	0.91	มาก
10. นิสิตจะแนะนำให้รุ่นน้องเข้ามาศึกษาต่อในสาขาวิชานี้	3.96	0.91	มาก
รวม	4.12	0.67	มาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ของนิสิต

จากการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่าภาพรวม นิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ อัตลักษณ์ ด้านสำนึกดี คือนิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.77$) รองลงมาได้แก่ด้านมุ่งมั่นและสามัคคี คือนิสิตมีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.79$) นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.65$) และด้านสร้างสรรค์ คือนิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ($\mu = 3.58$, $\sigma = 0.77$) แสดงว่า ภาพรวม นิสิตของสาขา วิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี นิสิตแสดงถึงความมีอัตลักษณ์ของนิสิต ดังนี้ นิสิตมีสำนึกดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่น มุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามในการทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง มีความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N = 346)			
อัตลักษณ์ของนิสิต	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
สำนึกดี			
1. การมีระเบียบวินัยในตนเอง	4.27	0.68	มาก
2. การมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง	4.12	0.66	มาก
3. การมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	4.47	0.77	มาก
4. การไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด	4.11	0.91	มาก
5. การมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม	4.09	0.69	มาก
6. การขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ	3.58	0.77	มาก
7. การมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.02	0.71	มาก
8. ไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก	4.04	0.74	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

				(N = 346)
อัตลักษณ์ของนิสิต	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น	
สำนึกดี				
9. มีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี	4.15	0.79	มาก	
10. การมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับ สาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา	4.04	0.92	มาก	
สร้างสรรค์				
11. ความพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ ได้รับในห้องเรียนเสมอ	3.69	0.83	มาก	
12. การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับ ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.87	0.80	มาก	
13. การใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามใน การสร้างสรรค์ผลงาน	4.02	0.70	มาก	
14. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้ตนเองสม่ำเสมอ	3.91	0.75	มาก	
15. มีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	4.00	0.75	มาก	
สามัคคี				
16. การทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น	4.05	0.63	มาก	
17. การทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม	4.04	0.68	มาก	
18. การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ	4.15	0.65	มาก	
19. ความพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่ เหมาะสม	4.04	0.71	มาก	
20. การทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ	4.03	0.69	มาก	
อัตลักษณ์ของนิสิตโดยรวม	3.83	0.48	มาก	

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย คือตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ (x_1) ชั้นปี (x_2) เกรดเฉลี่ยสะสม (x_3) หลักสูตรที่เรียน (x_4) รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ (x_5) ภูมิฐานะของนิสิต (x_6) สถานภาพในครอบครัว (x_7) อาชีพของผู้ปกครอง (x_8) ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว (x_9) บุคลิกภาพ (x_{10}) นิสัยทางการเรียน (x_{11}) เจตคติต่อตนเอง (x_{12}) เจตคติต่อเพื่อน (x_{13}) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน (x_{14}) เจตคติต่อสาขาวิชา (x_{15}) กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่เป็นตัวแปรอิสระ พบว่า บุคลิกภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์แบบผันแปรตามกันระดับสูงมากกับเจตคติต่อตนเองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตที่มีบุคลิกภาพสูงจะทำให้มีเจตคติต่อตนเองอยู่ในระดับสูงด้วย ($r = .746, p = .000$) และบุคลิกภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์ผันแปรตามกันในระดับสูงกับนิสัยทางการเรียน ($r = .652, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้บุคลิกภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์ในระดับสูงและผันแปรตามกันกับเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .610, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ในขณะเดียวกัน นิสัยทางการเรียนของนิสิตยังมีความสัมพันธ์ในระดับสูงและผันแปรตามกันกับเจตคติต่อตนเองของนิสิต ($r = .671, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนมีความสัมพันธ์ระดับสูงและผันแปรตามกันกับเจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .587, p = .000$) เช่นเดียวกับเจตคติต่อตนเองมีความสัมพันธ์ระดับสูงและผันแปรตามกันกับเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนและเจตคติต่อเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($r = .558, p = .000$), ($r = .508, p = .000$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

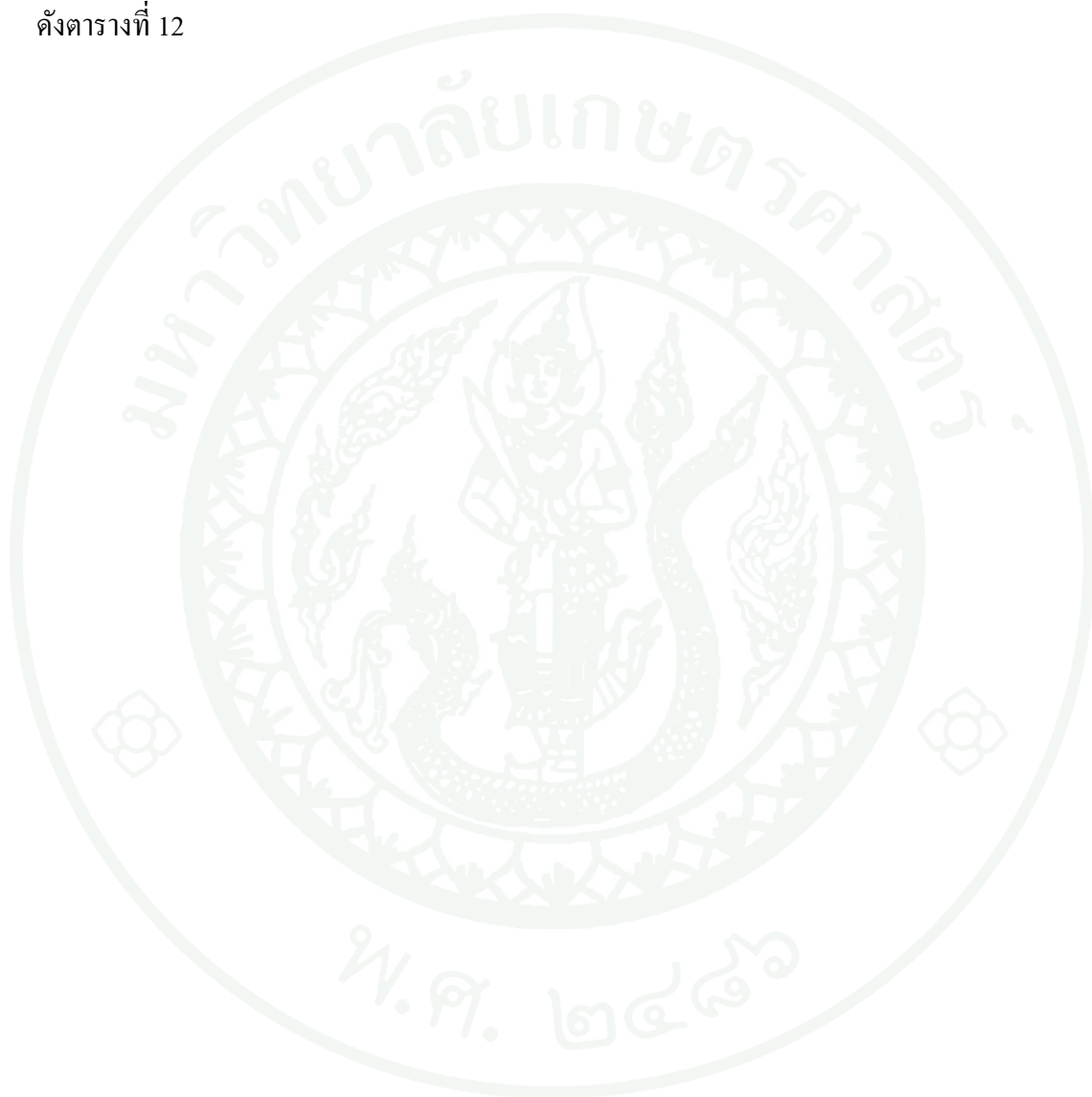
การศึกษาความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า ชั้นปีที่ศึกษาของนิสิตมีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสม บุคลิกภาพ และเจตคติต่อตนเอง กล่าวคือ เพศมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและผันแปรตามกันกับเกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .283, p = .000$) และเพศมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและผันแปรตามกันกับบุคลิกภาพ ($r = .237, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ยังพบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและผันแปรตามกันกับ บุคลิกภาพ ($r = .177, p = .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและผันแปรตามกันกับนิสัยทางการเรียน ($r = .162, p = .003$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและผันแปรตามกันกับเจตคติต่อตนเอง ($r = .131, p = .015$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว ได้แก่ เพศ (x_1) ชั้นปี (x_2) เกรดเฉลี่ยสะสม (x_3) หลักสูตรที่เรียน (x_4) รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ (x_5) ภูมิลำเนาของนิสิต (x_6) สถานภาพในครอบครัว (x_7) อาชีพของผู้ปกครอง (x_8) ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว (x_9) บุคลิกภาพ (x_{10}) นิสัยทางการเรียน (x_{11}) เจตคติต่อตนเอง (x_{12}) เจตคติต่อเพื่อน (x_{13}) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน (x_{14}) เจตคติต่อสาขาวิชา (x_{15}) กับตัวแปรตาม คือ อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นค่าสถิติชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว และแสดงให้เห็นความแปรผันร่วมกันของตัวแปร 2 ตัว ว่ามีความแปรผันร่วมกันในทิศทางใดหรือแปรผันไปในทิศทางตรงข้าม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในกลุ่มปัจจัยต่างๆ (ตัวแปรพยากรณ์) กับ อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ตัวแปรเกณฑ์) พบว่า ตัวแปรอิสระในกลุ่มปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยทางการเรียน ($r = .681, p = .000$) เจตคติต่อตนเอง ($r = .658, p = .000$) บุคลิกภาพ ($r = .636, p = .000$) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .598, p = .000$) เจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .545, p = .000$) เจตคติต่อเพื่อน ($r = .452, p = .000$) ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .146, p = .007$)

เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับนิสัยทางการเรียนของนิสิต ($r = .681, p = .000$) รองลงมาพบว่า อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่อตนเอง ($r = .658, p = .000$) และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับบุคลิกภาพ ($r = .636, p = .000$) รวมทั้งอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .598, p = .000$) และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .545, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นอกจากนี้อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับปานกลางกับเจตคติต่อเพื่อน ($r = .452, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับต่ำกับเกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .146, p = .007$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
X ₁	1.000														
X ₂	-.027	1.000													
X ₃	.057	.283 ^a	1.000												
X ₄	.070	.429 ^a	.445 ^a	1.000											
X ₅	-.097	.040	-.008	.056	1.000										
X ₆	-.057	.096	.049	.029	-.040	1.000									
X ₇	.069	-.061	.047	.074	.118 ^c	.003	1.000								
X ₈	.105	.032	.036	.005	.201 ^a	.008	-.069	1.000							
X ₉	-.097	.113 ^c	.074	.072	-.108 ^c	.106 ^c	-.092	-.323 ^a	1.000						
X ₁₀	-.093	.237 ^a	.177 ^a	.086	.033	.028	.055	-.041	.021	1.000					
X ₁₁	-.011	.032	.162 ^b	.053	-.009	.045	.063	.010	-.060	.652 ^a	1.000				
X ₁₂	-.115 ^c	.128 ^c	.131 ^c	.001	-.014	.042	.038	-.021	.011	.746 ^a	.671 ^a	1.000			
X ₁₃	-.135 ^c	.064	.045	-.078	-.044	-.046	-.020	-.073	.008	.463 ^a	.389 ^a	.508 ^a	1.000		
X ₁₄	-.145 ^b	.101	.110 ^c	.071	.069	-.072	.034	.014	.011	.610 ^a	.492 ^a	.558 ^a	.478 ^a	1.000	
X ₁₅	-.086	.055	.043	.077	.052	-.033	.036	.081	-.049	.408 ^a	.389 ^a	.394 ^a	.414 ^a	.587 ^a	1.000
Y	-.071	.030	.146 ^b	.027	.004	-.002	.027	.046	-.015	.636 ^a	.681 ^a	.658 ^a	.452 ^a	.598 ^a	.545 ^a

a มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

b มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

c มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในตารางที่ 12 ทำให้ทราบเพียงว่าตัวแปรต้นทั้งหมดที่นำมาศึกษามีตัวแปรใดบ้างมีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่ยังไม่สามารถระบุได้ว่ามีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่สามารถอธิบายเชิงทำนายต่อกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนั้นจึงต้องทำการวิเคราะห์ตัวแปรต้นทั้งหมดที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และใช้อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลและสามารถคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตัวอื่นในระดับสูงเข้าสู่สมการทำนายได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ใช้ตัวแปรที่ซ้ำซ้อนกัน

จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรที่เข้าสู่สมการทั้งหมด 4 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรนิสัยทางการเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญยิ่งถึงร้อยละ 46 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกับนิสัยทางการเรียน คือ ตัวแปรเจตคติต่อสาขาวิชา ตัวแปรเจตคติต่อตนเอง และ ตัวแปรเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งตัวแปรเจตคติต่อสาขาวิชาสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 9 (R^2 change = .09) ตัวแปรเจตคติต่อตนเองสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 (R^2 change = .05) และตัวแปรเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1 (R^2 change = .01) เมื่อพิจารณาตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว พบว่าสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รวมร้อยละ 61 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ .785 ซึ่งสามารถตอบคำถามวิจัยในครั้งนี้ได้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังตารางที่ 13

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .101 + .40 X_{11} + .15 X_{15} + .26 X_{12} + .14 X_{14}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = .35 Z_{x_{11}} + .21 Z_{x_{15}} + .25 Z_{x_{12}} + .16 Z_{x_{14}}$$

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเมื่อใช้ตัวแปรต้นของนิสิตสาขาวิชา
เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	R ²	F	R ² Change	B	Beta	t	ความสำคัญ
นิสัยทางการเรียน (x ₁₁)	.464	279.98	.46	.40	.35	7.61 ^a	1
เจตคติต่อสาขาวิชา (x ₁₅)	.557	215.27	.09	.15	.21	5.18 ^a	3
เจตคติต่อตนเอง (x ₁₂)	.603	173.19	.05	.26	.25	5.09 ^a	2
เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน (x ₁₄)	.616	137.03	.01	.14	.16	3.45 ^a	4
ค่าคงที่ (a) = .101, R = .785							

หมายเหตุ: a มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าภาพรวม นิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนักดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี โดยนิสิตแสดงถึงความมีอัตลักษณ์ของนิสิต ดังนี้ มีสำนักดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่น มุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามในการทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง มีความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อัตลักษณ์ของนิสิตมีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพและเจตคติของนิสิต ดังที่ปรากฏในเรื่องการประเมินอัตลักษณ์ของชัยยนต์ ศรีเชียงหา (2554) กล่าวไว้ว่า การประเมินอัตลักษณ์สามารถสังเกตได้จากบุคลิกภาพและเจตคติ ความเป็นตัวตน ทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญาในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์เป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมในการสร้างการสืบทอดหรือการมีประสบการณ์ร่วมกัน

จากการศึกษาอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชื่อมโยงได้ว่าสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตได้มีประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งทำให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมากดังงานวิจัยของกาญจนา ทรัพย์นุ้ย และคณะ (2556) กล่าวไว้ว่า สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีการจัดแหล่งการเรียนรู้ฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ใช้ในการฝึกประสบการณ์ของนิสิต โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้นิสิตปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีคณาจารย์คอยให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด เกิดการปลูกฝังเจตคติต่อการทำงานรวมถึงจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ทั้งความขยัน ซื่อสัตย์ อุตสาหะ นิষ্ঠารักการทำงาน รวมถึงการมีความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย กระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ฝึกให้นิสิตได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ลักษณะนิสัยเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของนิสิตได้ดี

เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์กับนิสัยทางการเรียนของนิสิต เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติสาขาวิชา และบุคลิกภาพของนิสิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนิสิตแสดงออกตามความเข้าใจตัวตนผ่านการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับอัตลักษณ์ของบุคคลมักประกอบขึ้นอย่างเป็นกระบวนการภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัว

บุคคลผ่านอารมณ์ ความชอบ ความรู้สึกนึกคิด โดยการใช้สถานภาพทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานภาพต่างๆ ดังอัตลักษณ์ของนิสิตที่สัมพันธ์กับนิสัยทางการเรียนของนิสิต เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติสาขาวิชา และบุคลิกภาพของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เรื่องฟ้า บุราคร, 2550)

จากการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่ามี 4 ตัว ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อ สาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 61 สามารถอภิปรายผลดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากนิสัยทางการเรียนเป็นลักษณะพฤติกรรมของนิสิตในเรื่องการเรียน การทบทวนบทเรียน รวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกการที่นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้รับการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำที่ดีเสมอจาก ครู-อาจารย์ในสาขาวิชา นิสัยทางการเรียนของนิสิตจึงส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับจิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) พบว่า นิสัยทางการเรียนเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในการเรียนต่อครู อาจารย์ทั้ง กาย วาจาใจ เป็นลักษณะใกล้เคียงกับบุคลิกภาพ

การศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการศึกษาสามารถตอบได้ว่า นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีลักษณะนิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 กล่าวถึง ปัจจัยด้านอ่อนนุ่มต่อมตน และงามด้วยบุคลิก เป็นปัจจัยที่มีความสอดคล้องใกล้เคียงกันกับปัจจัยนิสัยทางการเรียน เนื่องจากนิสัยทางการเรียนจะดีหรือไม่ดีสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงออกของนิสิตซึ่งอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของ

นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบา ผู้รู้กาลเทศะเปี่ยมจิตสำนึก
 สาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

ปัจจัยด้านเจตคติมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มี 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่อ
 อาจารย์ผู้สอน ซึ่งเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ มีอิทธิพลต่อความคิดและการแสดงออก
 ของบุคคลในทางบวกหรือลบ ส่วนมากแล้วเจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด ซึ่ง
 สะท้อนให้เห็นจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

เจตคติต่อสาขาวิชาที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษานิสิต
 สะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกถึงความรักและภาคภูมิใจในสาขาวิชา จากข้อความที่ว่า นิสิตรู้สึก
 ไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางที่ไม่ดี นอกจากนี้ นิสิตยังชอบและเห็น
 ประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ นิสิตคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ใน
 ห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต จะเห็นได้ว่า เจตคติของนิสิตเกิดขึ้นจากการเรียนรู้
 และได้รับประสบการณ์มาแล้วซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องเจตคติของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เพชรบุรี (2555) กล่าวว่า ส่วนมากแล้วเจตคติจะเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด การ
 เรียนรู้สิ่งที่ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี การรู้เจตคติของ
 คนจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออก ควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษาหรือ
 นิสิตที่มีต่อวิชาที่เรียนหรือต่อครูอาจารย์ที่สอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอน
 ให้เด็กมีเจตคติที่ดีขึ้นนอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 (2555) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้
 บทสรุปในทิศทางเดียวกันว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์จะเกิดขึ้น ได้ต้องสอดคล้องกับปรัชญา
 ปณิธานของคณะโดยมุ่งเน้นสาขาวิชาในทุกๆ ด้าน ด้านวิชาชีพครู ด้านการท่องเที่ยว ด้าน
 เทคโนโลยี ด้านเกษตรและอาหาร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการศึกษาให้มีการพัฒนา
 อย่างยั่งยืน

เจตคติต่อตนเองและเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ทั้งสองปัจจัยมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต
 สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า นิสิต
 ของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่อตนเองและเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับ
 ที่มาก นิสิตมีความคิดเห็นในประเด็นเจตคติต่อตนเองว่า นิสิตมักจะพึ่งพาตนเองใช้ความรู้

ความสามารถของตนเองก่อนจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นและยังเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ส่วนประเด็นเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน นิสิตมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่างเมื่อนิสิตพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมักไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ อาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ

ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เจตคติไม่ว่าต่อสาขาวิชา ต่อตนเอง หรือต่ออาจารย์ผู้สอน มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ดังที่ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542) พบว่า เจตคติจะเป็นกระบวนการทางสมองส่งผลต่อจิตใจและสู่การแสดงพฤติกรรมในที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุวรรษา โชติช่วง (2554) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาด้านอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยกล่าวว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งเดียวกัน อันเป็นผลที่เกิดจากผู้เรียน ผู้บริหาร คณะครู ที่มีมิตรร่วมกันมีแนวคิด เจตคติที่ดีต่อสถานศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลผู้ที่กำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาและรักษาอัตลักษณ์ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555) ซึ่งกล่าวว่า ในวงการศึกษาคควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิต ที่มีต่อตนเอง ต่อครูอาจารย์ที่สอนต่อวิชาที่เรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาศึกษาเกษตรและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 348 คน เก็บรวบรวมข้อมูล ได้จำนวน 346 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.30 และศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) คิดเป็นร้อยละ 81.20 มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.51–3.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.90 รูปแบบของการศึกษาต่อนิสิตเข้าศึกษาต่อด้วยระบบ Admission มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.20 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.10 โดยนิสิตอาศัยอยู่กับบิดา มารดา และส่วนมากผู้ปกครอง ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 34.70 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 10,001–20,000 บาท

1.2 ปัจจัยบุคลิกภาพของนิสิต

เรื่องบุคลิกภาพของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ในด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวของนิสิต นิสิตมีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของตนเอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตเห็นความสำคัญของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคต มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ นิสิตพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตชอบทำอะไรรวดเร็วและมีความแน่นอน

ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น นิสิตมีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของตนเองในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชามากมาย นิสิตเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตนอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตมักได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมนิสิตมีบุคลิกภาพ ทั้งด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยนิสัยทางการเรียน

ด้านนิสัยทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นต่อนิสัยทางการเรียนของตนเองอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตกล้าซักถามในประเด็นที่สงสัยในชั้นเรียน

1.4 ปัจจัยเจตคติต่อตนเอง

ด้านเจตคติต่อตนเองของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา นิสิตมีเจตคติต่อตนเองในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน รองลงมาคือ นิสิตมักใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่นและนิสิตมีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ให้ความเกรงอก เกรงใจ แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีเจตคติต่อตนเองอยู่ในระดับมาก

1.5 ปัจจัยเจตคติต่อเพื่อน

ด้านเจตคติต่อเพื่อนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา นิสิตมีเจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชาในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิสิตชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา รองลงมา คือ เวลาจะไปไหนนิสิตมักจะไปเป็นหมู่คณะกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา และนิสิตชอบที่จะเรียนในรายวิชาเดียวกันกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิสิตคิดว่าการอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อนๆ ดีกว่าการอ่านเองเพียงลำพังคนเดียว แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมนิสิตมีเจตคติที่ดี อยู่ในระดับมาก ต่อเพื่อนๆ ในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

1.6 ปัจจัยเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน

ด้านเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมนิสิตมีเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตเห็นว่าอาจารย์

เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง รองลงมาคือ เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมักไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้อาจารย์รับฟังได้ ภาพรวมแล้วนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก

1.7 ปัจจัยเจตคติต่อสาขาวิชา

ด้านเจตคติต่อสาขาวิชาของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาพรวมนิสิตมีเจตคติต่อสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางที่ไม่ดี รองลงมาคือนิสิตชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และนิสิตยังคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตเชื่อมั่นว่าถ้าจบจากสาขานี้จะมีงานทำที่ดี ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่านิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีเจตคติต่อสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก นิสิตแสดงถึงความรักและความภูมิใจในสาขาวิชา เห็นถึงความสำคัญของสาขาวิชาว่า จะได้ประโยชน์และประสบการณ์ที่ดีเสมอ เมื่อได้เรียนนอกห้องเรียน เรียนในฟาร์มที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของสาขาวิชาและชอบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ

1.8 อัตลักษณ์ของนิสิต

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาพรวมนิสิตมีอัตลักษณ์ความเป็นนิสิตอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ อัตลักษณ์ ด้านสำนึกดีคือ นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รองลงมาได้แก่ ด้านมุ่งมั่นและด้านสามัคคีคือ นิสิตมีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี และนิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ ส่วนด้านสร้างสรรค์ นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ภาพรวมนิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี โดยนิสิตแสดงถึงควมมีอัตลักษณ์ของนิสิต ดังนี้ นิสิตมีสำนึกดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่น มุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามในการทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง มีความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

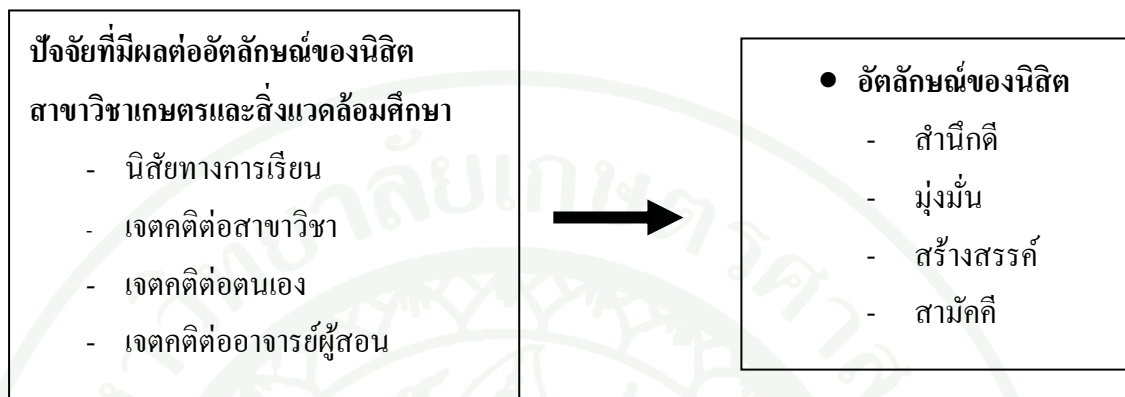
2. ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยทางการเรียน ($r = .681, p = .000$) เจตคติต่อตนเอง ($r = .658, p = .000$) บุคลิกภาพ ($r = .636, p = .000$) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .598, p = .000$) เจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .545, p = .000$) เจตคติต่อเพื่อน ($r = .452, p = .000$) ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .146, p = .007$)

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับนิสัยทางการเรียนของนิสิต ($r = .681, p = .000$) รองลงมาพบว่า ว่าอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่อตนเอง ($r = .658, p = .000$) นอกจากนี้อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับบุคลิกภาพ ($r = .636, p = .000$) รวมทั้งอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .598, p = .000$) และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .545, p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรเข้าสู่สมการทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยทางการเรียน, เจตคติต่อสาขาวิชา, เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ตัวแปรนิสัยทางการเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 46 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกับนิสัยทางการเรียน คือ ตัวแปรเจตคติต่อสาขาวิชา ตัวแปรเจตคติต่อตนเอง และตัวแปรเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งตัวแปรเจตคติต่อสาขาวิชาสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 9 ($R^2 \text{ change} = .09$) ตัวแปรเจตคติต่อตนเอง สามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 ($R^2 \text{ change} = .05$) และตัวแปรเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน สามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1 ($R^2 \text{ change} = .01$) เมื่อพิจารณาตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รวมร้อยละ 61 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ

.785 ซึ่งสามารถตอบคำถามวิจัยในครั้งนี้ได้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาปัจจัยในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU ดังต่อไปนี้

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ที่ดีทั้ง 4 ด้าน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีระบบการจัดการศึกษาที่ดีอยู่แล้ว ควรมีการรักษาระบบนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของนิสิต โดยมีการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้มีการเรียนการสอนในฟาร์มภาควิชาการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มีการกำหนดบทบาทของนิสิตแต่ละชั้นปีในกิจกรรมงานฟาร์ม นิสิต ดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 1 เริ่มเรียนรู้ในการทำงานฟาร์มเบื้องต้น การปลูกผัก ไม้ดอก การเกษตรผสมผสาน การร่วมศึกษาและเป็นสมาชิกโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศที่จัดทำโดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และช่วยนิสิตรุ่นพี่ในการปฏิบัติงานประจำวัน

นิสิตชั้นปีที่ 2 เริ่มฝึกทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทั้งทางด้านพืชและสัตว์ ด้านพืช เช่น การขยายพันธุ์พืช การเพาะเห็ด การดูแลไม้ผล เป็นต้น ด้านสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงปลาสวยงาม เป็นต้น

นิสิตชั้นปีที่ 3 ทำการบริหารงานและทำกิจกรรมภายใต้ชุมชนนิสิตฟาร์มศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์กรสังกัดสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ จัดทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ฝึกทักษะและประสบการณ์วิชาชีพภายในฟาร์มในช่วงปิดเทอมต้น เริ่มเรียนรู้การฝึกงานเฉพาะอย่างตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

นิสิตชั้นปีที่ 4 มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับรุ่นน้อง และสามารถดำเนินโครงการพิเศษเพื่อหารายได้เพิ่มเติมในระหว่างเรียนได้ด้วย

นอกจากนี้ ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ ด้านนิสัยทางการเรียน ควรสร้างบทบาทที่ชัดเจนของครู-อาจารย์ ที่มีต่อนิสิต การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ทำให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพื่อเพิ่มบทบาทของนิสิตในชั้นเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู-อาจารย์ต่อนิสิต ด้านเจตคติต่อตนเอง ควรสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในเนื้อหาวิชา เพื่อเป็นการสร้างและธำรงรักษาไว้ซึ่งเจตคติที่ดีต่อตนเองของนิสิต ด้านเจตคติต่อเพื่อน ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม หรือเป็นหมู่คณะ การสร้างกิจกรรมให้ทำร่วมกันในชั้นเรียน เน้นการเรียนแบบมีส่วนร่วม ด้านเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนิสิต ในทุกๆด้าน เนื่องจากนิสิตเห็นถึงความสำคัญของอาจารย์ว่าเป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง และด้านเจตคติต่อสาขาวิชา สาขาวิชาควรมีจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ การได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เนื่องจากนิสิตเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสาขาวิชา ควรให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงฟาร์มให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เป็นการพัฒนาทักษะของนิสิต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชาการพัฒนาศึกษากรมนุษย์และชุมชน ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ และสามัคคี ดังนั้นถ้านิสิตได้รับการพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ในทุกๆ ด้านจะเป็นผลดีต่อนิสิต และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของอัตลักษณ์ และเนื่องจากครู-อาจารย์มีบทบาทต่อนิสิตเป็นอย่างมาก จึงควรเพิ่มบทบาทที่ชัดเจนสำหรับคณาจารย์ที่ทำการสอนในแต่ละรายวิชาให้มากขึ้น อาจจัดกิจกรรมที่เน้นความสำคัญและการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับคณาจารย์

สำหรับภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ควรมีกระบวนการสร้างเจตคติที่ดีต่อนิสิตในสาขาวิชา การพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตในด้านต่างๆ ซึ่งนิสิตเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ทั้งนี้อาจมีการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การจัดโครงการเสริมประสบการณ์ร่วมกันระหว่างนิสิตกับคณาจารย์ ตามโอกาสหรือวาระที่เหมาะสม เพื่อให้ให้นิสิตของสาขาวิชามีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำหนดไว้ ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ การได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เนื่องจากนิสิตเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสาขาวิชา ควรให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของนิสิต สำหรับคณาจารย์ เนื่องจากคณาจารย์ในสาขาวิชาเป็นแบบอย่างที่ดีของนิสิตในด้านต่างๆ คณาจารย์ควรให้คำปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด ถ่ายทอดความรู้เอาใจใส่ นิสิต ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำการเกษตรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ทั้งความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน นิยรักการทำงาน การสอนของคณาจารย์เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมให้กับนิสิต ดังนั้นในการรับอาจารย์ใหม่เข้ามาสอนในสาขาวิชา ควรจะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ หรือการถ่ายทอดเรื่องวัฒนธรรมขององค์กรให้คณาจารย์ทราบโดยทั่วกันเพื่อให้คงอยู่ถึงการเป็นอัตลักษณ์ของสาขาวิชา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันโดยเพิ่มปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต หรือควรทำวิจัยกับนิสิตสาขาวิชาอื่นๆ ในคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ หรือนิสิตคณะอื่นๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะและสาขาวิชา

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น เพราะจะได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียดเชิงลึกมากขึ้น เช่น สัมภาษณ์ หรือใช้เวลาพูดคุยกับนิสิต พร้อมทั้งการใช้เวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการสัมภาษณ์ เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด สามารถใช้พัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตในแต่ละด้าน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2555. คู่มือนิสิตใหม่ KU73. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2554. รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2554, กรุงเทพมหานคร.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

กาญจนา ททรัพย์นุ้ย ประสงค์ ต้นพิชัย และ วิรัตน์ สุปัญญา. 2556. “การพัฒนาหลักสูตรฝึก
อบรมผู้นำกิจกรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้ฟาร์มมหาวิทยาลัยเป็นฐาน
การเรียนรู้.” ว. เกษตรศาสตร์ (สังคม) 34: 255-268.

คณะกรรมการบริหาร โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่. 2555. คู่มือโครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุค
ใหม่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์. 2555. คู่มือนิสิต 2556 คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน.

_____. 2550. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์
และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

_____. 2554. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพและความพร้อมในการจัดการหลักสูตร
ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน.

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. 2551. **ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต การอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. และ นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกุล. 2554. **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จตุพร ดอนโสม. 2555. **การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนไทย เชื้อสายเวียดนามบ้านนาออก**. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เฉลิมรัตน์ ไทยวี. 2549. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของพนักงานบริการลูกค้าบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด(มหาชน)**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนิดา ยอดดี. 2534. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยยนต์ ศรีเชียงหา. 2554. **การพัฒนาแนวคิดเรื่องสมดุลเคมีและเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์. 2548. **รหัสชุมชน (Community Code): พื้นที่ อัตลักษณ์ ภาพแทนความจริง และหลังสมัยใหม่**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

_____. 2553. **อัตลักษณ์ชุมชน: Community Identities อัตลักษณ์ และการพัฒนาเพื่อเคลื่อนเปลี่ยนตำแหน่งแห่งที่ของชุมชน**. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด.

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2550. การวัดเจตคติ (measurement of attitude). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซท การพิมพ์.
- นัยเนตร องค์กรเนกนันต์. 2534. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสิทธิ์ ลิปรีชา. 2547. การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ในวาทกรรม อัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. 2546. อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2551. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัทรารณณ์. 2555. การออกแบบการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัฒนา กิติอาษา. 2546. ท้องถิ่นนิยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พิศิษฐ์ คุณวโรตม์. 2546. “อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ติดเชื้อ HIV” อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน. 2555. รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องศักยภาพและ
ทิศทางการผลิตบัณฑิตสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และ
พัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
กำแพงแสน.

_____. 2554. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. 2554. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

มยุรา ชูทอง. 2555. รายงานการสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ ระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2553. รายงานเสนอผู้อำนวยการกองแผนงาน มีนาคม
2555. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รัตนา บุญมรรษะ. 2546. “พิธีเมเนากับตัวตนคนกะลีน.” ใน ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี
(บรรณาธิการ). *อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ*. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

เรืองฟ้า บุราคร. 2550. การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ “กระเทย” ในพื้นที่คาบารัตโซว์.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2542. *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วรรณิ อึ้งสิทธิพูนพร. 2544. *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

- วิมลมาศ ปุฒากุล. 2555. การกอบกู้อัตลักษณ์ชนบทใต้ในเรื่องสั้นของนักเขียนชาวไทย.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 2555. อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สุจรรยา โชติช่วง. 2554. การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเองกศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สันติ ศรีสวนแดง. 2537. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเกษตรของนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สวัสดิ์ ประทุมราช. 2545. การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริม
การวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. แปลจาก T. Lickona. 1991. **Educating
for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility.** New York:
10021 U.S.A.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. 2543. อัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อนุสรณ์ อุณโณ. 2547. เกษตรกรรมยั่งยืน: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับปัญหาการเกษตรและ
อัตลักษณ์ชาวนาไทย. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ แอนด์ เจ กราฟฟิคดีไซน์.
- อพัชชา ศรีรัชชัย. 2554. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สังคมวิทยาประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ailen, M. J. 2006. **Assessing General Education Program**. San Francisco: Jossey-Bass.

Astin, A. W. 1993. **Achieving Education Excellence**. San Francisco: Jossey-Bass.

Kathryn, W. 1997. **Identity and difference**. London: Sage.

Mccall, G. J. 1987. "The structure, content and dynamics of self: Continuities in the study of role-identities." In K. Yardley and T. Honess. (eds.). **Self and identity: Psychosocial perspectives**. New York: John Wiley & Sons.

Newman, P. R. and M. B. Newman. 1983. **Principles of psychology**. Illinois: Homewood.

Stryker, S. 2007. "Identity theory and personality theory: Mutual relevance." **Journal of Personality**. n.p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ ใจอารีย์
อาจารย์ประจำภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
2. อาจารย์ ดร. วรณี อึ้งสิทธิพูนพร
อาจารย์ประจำภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปารีชาติ จันท์เพ็ญ
อาจารย์ประจำภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน โทร.๓๕๗๐-๔ ต่อ ๓๐๐

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๒๐๕๐๓/๐๒๒๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอลเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ ใจอารีย์

เนื่องด้วยนางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภายใต้การดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ต้นพิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศรีสวนแดง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ ภาควิชาพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว จึงขอลเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประสงค์ ต้นพิชัย

ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

โครงการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน ภาควิเศษ

นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน

โทร. ๐๘๙-๗๔๔๖๖๓๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน โทร.๓๕๗๐-๔ ต่อ ๓๐๐

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๒๐๕๐๓/๐๒๒๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. วรณี อังสิทธิพนพร

เนื่องด้วยนางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภายใต้การดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ตันพิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศรีสวนแดง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ ภาควิชาพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว จึงขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประสงค์ ตันพิชัย

ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

โครงการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน ภาควิชา

นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน

โทร. ๐๘๙-๗๔๔๖๖๓๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน โทร.๓๕๗๐-๔ ต่อ ๓๐๐
ที่ ศธ.๐๕๑๓.๒๐๕๐๓/๐๒๒๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอลើงเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาริชาติ จันทรเพ็ญ

เนื่องด้วยนางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภายใต้การดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ตันพิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศรีสวนแดง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ ภาควิชาพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประสงค์ ตันพิชัย

ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

โครงการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภาควิชา

นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน

โทร. ๐๘๙-๗๔๔๖๖๓๐

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ

ชุดที่ □□□

แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำเพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ นิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดเจตคติ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยโดยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น และขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามจะถือเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งในการได้รับความร่วมมือตอบคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ ชาย หญิง

2. ชั้นปี ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3
 ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. เกรดเฉลี่ยสะสม โปรดระบุ

4. หลักสูตรที่ศึกษา

- หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา)
 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้)

5. รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ

- ระบบ Admission โครงการก้าวสู่ KU เรียนรู้ล่วงหน้า (KU Connect)
 โครงการรับตรง อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ภูมิลำเนาของนิสิต

- กรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ
 ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

7. สถานภาพในครอบครัว

- อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา อาศัยอยู่กับบิดา
 อาศัยอยู่กับมารดา อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง เกี่ยวข้องเป็น โปรดระบุ.....

8. อาชีพของผู้ปกครอง

- ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท
 ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้าง
 เกษตรกร อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว (รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง)

โปรดระบุ บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและการพัฒนาตนเอง					
1. นิสิตเป็นคนตรงต่อเวลา					
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง					
3. นิสิตพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองเสมอ					
4. บ่อยครั้งที่นิสิตศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง					
5. นิสิตกล้าที่จะตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยตนเอง					
6. เวลาจะทำอะไรนิสิตมักมีการวางแผนก่อนเสมอ					
7. นิสิตชอบทำอะไรอย่างรวดเร็วและมีความแน่นอน					
8. เมื่อเกิดปัญหานิสิตมักใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล					
9. นิสิตมักอาสาทำงานต่างๆ ที่ตนเองถนัด					
10. นิสิตเห็นความสำคัญของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคต					
ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น					
11. นิสิตมักได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ					
12. นิสิตมักได้รับคำชมเชยจากเพื่อนๆอยู่เสมอ					
13. นิสิตมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชามากมาย					
14. นิสิตชอบทำงานตามลำพังคนเดียว					
15. นิสิตเป็นคนพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน รู้จักกาลเทศะ					
16. นิสิตเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตน อยู่เสมอ					

17. นิสิตเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้ในเวลาที่เพื่อนมีปัญหา					
18. นิสิตมักได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ เสมอ					
19. นิสิตเป็นที่รู้จักในกลุ่มรุ่นพี่และรุ่นน้อง					
20. นิสิตให้ความช่วยเหลืองานในส่วนรวมสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

พฤติกรรมทางการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. นิสิตปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ					
2. นิสิตมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน					
3. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน นิสิตจะทำงานอย่างเต็มความสามารถของตนเอง					
4. นิสิตกล้าซักถามในประเด็นที่สงสัยในชั้นเรียน					
5. นิสิตกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
6. นิสิตคิดว่าการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด					
7. ขณะเรียนอยู่นิสิตมักเอางานวิชาอื่นๆ ขึ้นมาทำ					
8. นิสิตชอบนั่งหลับเวลาเรียนเสมอ					
9. นิสิตมีการจัดตารางการอ่านหนังสือก่อนสอบเสมอ					
10. นิสิตไม่สนใจติดตามผลการเรียนของตนเอง					

11. นิสิตให้ความร่วมมือในการเรียน การทำงานเป็นอย่างดี					
12. เมื่อนิสิตส่งงานไม่ทันตามกำหนด จะพยายามตามงานและส่งให้ครบเสมอ					
13. นิสิตปรับปรุงแก้ไขงานตามที่อาจารย์แนะนำเสมอ					
14. เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำสม่ำเสมอ					
15. นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
เจตคติต่อตนเอง					
1. นิสิตคิดเสมอว่าตนเองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ					
2. เมื่อได้รับมอบหมายงาน นิสิตคิดว่าทำได้อย่างแน่นอน					
3. นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ให้ความเกรงอกเกรงใจ					
4. เมื่อนิสิตทำผิด นิสิตมักจะยอมรับผิดและแก้ไขความผิดนั้น					
5. นิสิตเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น โดนไม่หวังผลตอบแทน					
6. นิสิตมักใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น					
7. นิสิตมีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. นิสิตคิดว่าการปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย เป็นสิ่งที่สำคัญมาก					
9. นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ใฝ่ใจและปรึกษาปัญหาต่างๆ					
10. นิสิตมักเชื่อมั่นในความคิดของตนเองไม่ฟังความเห็นผู้อื่น					
เจตคติต่อเพื่อน					
11. นิสิตคิดว่าเพื่อนๆในสาขาวิชาหวังดีต่อตนเองเสมอ					
12. นิสิตใฝ่ใจและสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆกับเพื่อนได้					
13. นิสิตชอบทำงานร่วมกับเพื่อนๆในสาขาวิชา					
14. นิสิตชอบที่จะเรียนในรายวิชาเดียวกับเพื่อนๆในสาขาวิชา					
15. เวลาจะไปไหนนิสิตมักจะไปเป็นหมู่คณะกับเพื่อนๆในสาขาวิชา					
16. นิสิตชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆในสาขาวิชา					
17. นิสิตคิดว่าการอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อนๆดีกว่าการอ่านเองเพียงลำพังคนเดียว					
18. นิสิตคิดเสมอว่าสิ่งที่เพื่อนๆทำไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง					
19. นิสิตคิดว่าเพื่อนๆในสาขาวิชาพึ่งพาได้ในยามคับขัน					
20. นิสิตคิดว่าเพื่อนในสาขาวิชาเต็มใจให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ					
เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
21. อาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ					
22. นิสิตอยากเรียนเพราะชอบเทคนิควิธีการสอนของอาจารย์					
23. อาจารย์เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่าง					
24. เมื่ออาจารย์แนะนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งนิสิตคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีควรที่จะปฏิบัติตาม					
25. นิสิตคิดว่าผลการเรียนของนิสิตจะดีหรือไม่ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนเกี่ยวข้อง					
26. เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมัก ไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ					
27. นิสิตตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอเพราะคิดว่า อาจารย์ท่านตั้งใจมาสอนเรา					
28. นิสิตมักจะอาสาช่วยเหลืองานของอาจารย์					
29. นิสิตรู้สึกชอบที่อาจารย์เรียกใช้ให้ทำงานต่างๆ					
30. นิสิตสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้อาจารย์รับฟังได้					
เจตคติต่อสาขาวิชา					
31. นิสิตรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาศึกษาในสาขาวิชานี้					
32. นิสิตกล้าที่จะบอกใครๆว่าเรียนอยู่สาขาวิชานี้					
33. นิสิตเชื่อมั่นว่าถ้าจบการศึกษาจากสาขานี้จะมีงานทำที่ดี					
34. นิสิตชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้					
35. นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางที่ไม่ดี					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
36. นิสิตชอบที่มีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ					
37. บ่อยครั้งเมื่อมีเวลาว่างนิสิตมักชวนเพื่อนๆ เข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ ในฟาร์ม					
38. นิสิตคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต					
39. นิสิตไม่เคยเสียใจที่เลือกเรียนในสาขาวิชานี้					
40. นิสิตจะแนะนำให้รุ่นน้องเข้ามาศึกษาต่อในสาขาวิชานี้					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สำนึกดี					
1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง					
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง					
3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น					
4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด					
5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม					
มุ่งมั่น					
6. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ					
7. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
8. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. นิสิตมีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี					
10. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา					
สร้างสรรค์					
11. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ					
12. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน					
13. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน					
14. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้ตนเองสม่ำเสมอ					
15. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
สามัคคี					
16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น					
17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม					
18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ					
19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่เหมาะสม					
20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ					

...ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถาม...

ภาคผนวก ค
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตในสายวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เพื่อผลิตครูที่มีคุณธรรม ความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์และจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในระยะแรกจะทำการเปิดสอน ใน 4 สาขา ตามความพร้อมและความต้องการของตลาดแรงงาน ได้แก่

- สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา
- สาขาคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ศึกษา
- สาขาพลศึกษา
- สาขาภาษาอังกฤษศึกษา

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังนี้

เพื่อผลิตครู ที่มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาพลศึกษา และสาขาภาษาอังกฤษศึกษา

เพื่อส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการทางด้านการจัดการเรียนรู้ สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาพลศึกษา และสาขาภาษาอังกฤษศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550)

ในงานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะ สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร ดังต่อไปนี้ (คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 168 หน่วยกิต

โครงสร้างของหลักสูตร

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	32	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพลศึกษา	2	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า	130	หน่วยกิต
- วิชาแกน	47	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะบังคับ	60	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะเลือก ไม่น้อยกว่า	2	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

กระบวนการเรียนการสอน รายวิชาที่เปิดสอน

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	32	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้		
01999012 สุขภาพเพื่อชีวิต (Health for Life)	3(3-0)	
01999211 คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics and Computers in Everyday Life)	3(2-2)	
01999212 แนวคิดทางวิทยาศาสตร์กับปรัชญา (Concepts of Science and Philosophy)	3(3-0)	
01999213 สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและชีวิต (Environment, Technology and Life)	3(3-0)	
- กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
01355XXX ภาษาอังกฤษ	9(-)	
01999021 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)	3(3-0)	
- สังคมศาสตร์กลุ่มวิชา	6	หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้

01371111	การใช้ทรัพยากรห้องสมุด (The Use of Library Resources)	1(1-0)
01459111	จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)	3(3-0)
01999042	การพัฒนานิสิต (Student Development)	3(2-3)
01999141	มนุษย์กับสังคม (Man and Society)	3(3-0)
-	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้		
01387102	ปรัชญาทั่วไป (General Philosophy)	3(3-0)
01999031	มรดกอารยธรรมโลก (The Heritage of World Civilizations)	3(3-0)
01999032	ไทยศึกษา (Thai Studies)	3(3-0)
01999033	ศิลปะการดำเนินชีวิต (Arts of Living)	3(3-0)
02724012	การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development)	3(3-0)
-	กลุ่มวิชาพลศึกษา	2 หน่วยกิต
01175XXX	กิจกรรมพลศึกษา (Physical Education Activities)	1,1(0-2)

2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต

2.1 วิชาแกน 47 หน่วยกิต

01153351	หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา (Principles of Education Measurement and Evaluation)	3(3-0)
01161211	การใช้ภาษาไทยสำหรับการสอน (Usage of Thai Language for Teaching)	2(2-0)

01162221	ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน (Field Experiences: Observation and Participation in School)	1(0-2)
01162311	จริยธรรมและจรรยาสำหรับครู (Ethics and Codes for Teachers)	2(2-0)
01162322	ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน (Field Experiences: Observation and Participation in Classroom)	1(0-2)
01162421	ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู (Field Experiences: Observation and Participation in Teaching)	1(0-2)
01162422	ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์การฝึกสอน (Field Experiences: Student Teaching)	6
01162422	ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การฝึกสอนและการวิจัยในชั้นเรียน (Field Experiences: Student Teaching And Classroom Research)	6
01166211	จิตวิทยาการศึกษา (Education Psychology)	3(3-0)
02198111	พื้นฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (Fundamentals of Education and Learning Management)	3(3-0)
02198231	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Innovation and information Technology In Education)	3(2-2)
02198321	กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ (Strategies of Learning Management)	3(2-2)
02198322	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (School-Based Curriculum Development)	3(3-0)

02198421	ภาษาอังกฤษสำหรับครู (English for Teachers)	3(3-0)	
02198441	การจัดการสถานศึกษา (School Management)	3(3-0)	
02198492	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Research for Learning Development)	3(2-2)	
02198497	สัมมนา (Seminar)	1	
2.2	วิชาเฉพาะบังคับ	60	หน่วยกิต
	สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	60	หน่วยกิต
02728111	เคมีทั่วไป (General Chemistry)	4(4-0)	
02728112	เคมีทั่วไปภาคปฏิบัติการ (Laboratory in General Chemistry)	1(0-3)	
01726111	หลักชีววิทยา (Principles of Biology)	3(3-0)	
01726112	ชีววิทยาภาคปฏิบัติการ (Laboratory in Biology)	1(0-3)	
01424381	นิเวศวิทยา (Ecology)	3(2-3)	
02036221	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านสัตว์ (Animal Science and Technology)	3(3-0)	
02036231	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านพืชไร่ (Crop Science and Technology)	2(2-0)	
02036241	กีฏวิทยาเบื้องต้น (Introduction to Entomology)	3(2-3)	
02036261	วิทยาศาสตร์ทางดิน (Soil Science)	3(2-3)	
02036271	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านพืชสวน (Horticultural Science and Technology)	2(2-0)	

02036281	โรคพืชวิทยาเบื้องต้น (Introductory Plant Pathology)	3(2-3)
02178161	งานเกษตรสำหรับครู I (Agricultural Practices for Teacher I)	1(0-3)
02178162	งานเกษตรสำหรับครู II (Agricultural Practices for Teacher II)	1(0-3)
02178431	การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ทางการ ศึกษาเกษตร (Computer Applications in Agricultural Education)	3(2-2)
02178481	การฝึกความเป็นผู้นำสำหรับครูเกษตร (Leadership Training for Agriculture Teachers)	3(2-3)
02181111	เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาเบื้องต้น (Introduction to Agricultural and Environmental Education)	3(3-0)
02181261	ประสบการณ์วิชาชีพทางเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา I (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education I)	1(0-3)
02181262	ประสบการณ์วิชาชีพทางเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา II (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education II)	1(0-3)
02181322	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทาง การเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Management of Agricultural and Environmental Learning Experiences)	3(2-2)

02181331	การสื่อสารทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Communication in Agrigation in Agricultural and Environmental Education)	3(2-2)
02181351	การประเมินการเรียนรู้ทางการเกษตร และสิ่งแวดล้อม (Learning Assessment in Agriculture and Environment)	3(2-2)
02181361	ประสบการณ์วิชาชีพทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา III (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education III)	1(0-3)
02181362	ประสบการณ์วิชาชีพทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา IV (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education IV)	1(0-3)
02181421	การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Construction of Local-Based Curriculum in Agriculture and Environment)	3(2-2)
02181441	การวางแผนโครงการและกิจกรรมทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Planning of Programs and Activities in Agricultural and Environmental Education)	3(2-2)
02181471	การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน (School and Community Environmental Management)	3(3-0)
02181481	ค่านิยมและจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Value and Ethics)	2(2-0)

2.3 วิชาเฉพาะเลือกไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

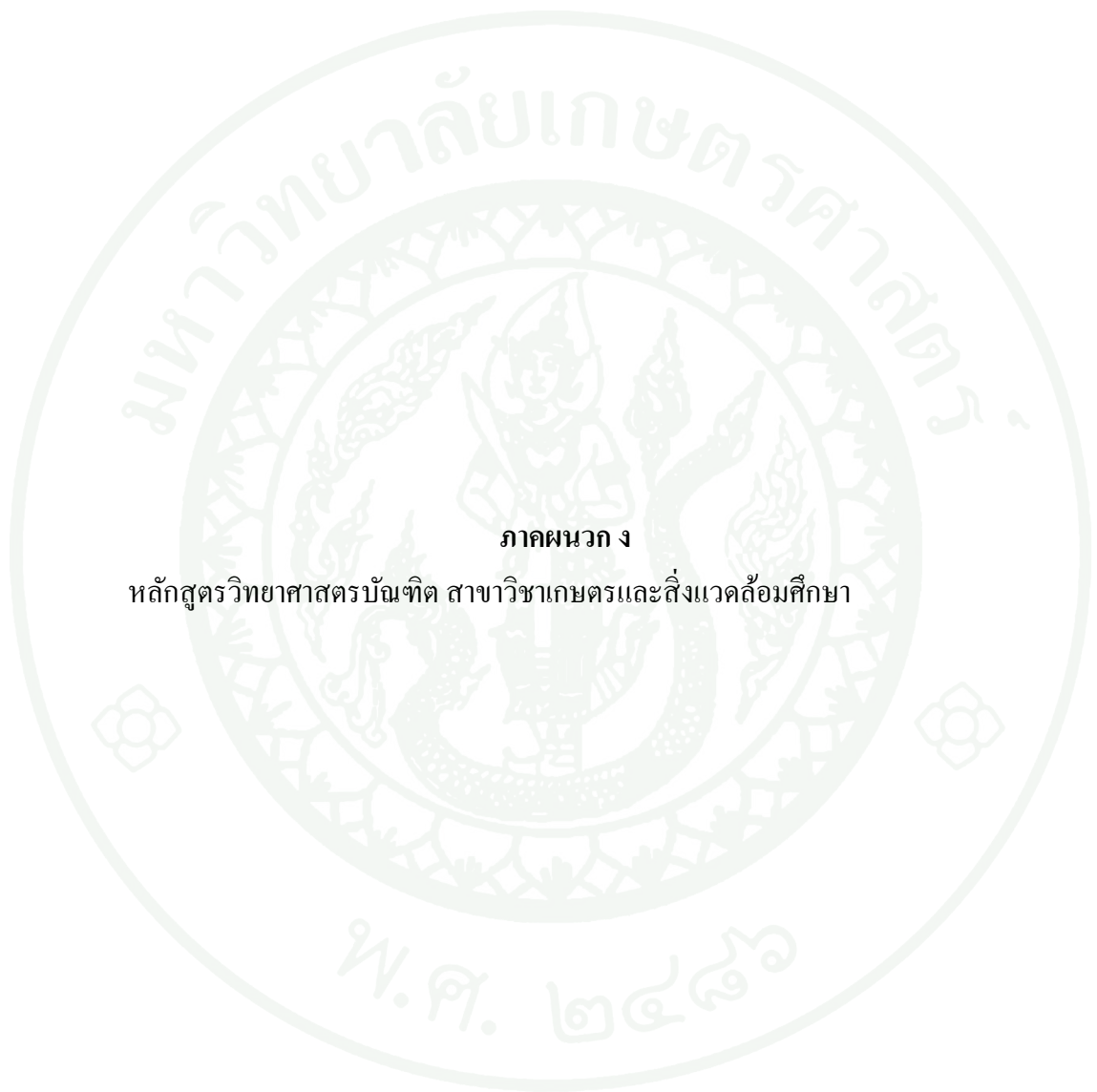
สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ให้นักศึกษเลือกรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า	23 หน่วยกิต
01001411 ชุมชนชนบทกับการพัฒนาการเกษตร (Rural Community and Agricultural Development)	3(3-0)
01001412 การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน (Integrated Rural Development)	3(3-0)
01003211 พืชไร่เศรษฐกิจ (Economic Crops)	2(2-0)
01003212 ปฏิบัติการพืชไร่เศรษฐกิจ (Laboratory Economic Crops)	1(0-3)
01003416 พืชอุตสาหกรรม (Industrial Crops)	3(2-3)
00003421 ภูมิอากาศของพืช (Plant Climate)	3(3-0)
01003423 การจัดการน้ำสำหรับพืชไร่ (Water Management for Field Crops)	3(3-0)
01004312 แมลงสำคัญทางเศรษฐกิจ (Economic Entomology)	3(2-3)
01004471 หลักการบริหารแมลงศัตรูพืช (Principles of Insect Pest Management)	3(2-3)
01004481 สารฆ่าแมลงและวิธีการใช้ (Insecticides and Their Application)	3(2-3)
01004482 พิษวิทยาของสารฆ่าแมลง (Toxicology of Insecticides)	3(2-3)
01007311 หลักการพืชสวน (Principles of Horticulture)	3(2-3)
01007431 ไม้ดอก (Floriculture)	3(2-2)
01007433 วิทยาการกล้วยไม้ (Orchidology)	3(2-2)

01007441	ไม้ผลเขตร้อน (Tropical Fruits)	3(2-2)
01007442	ไม้ผลเขตกึ่งร้อน (Subtropical Fruits)	3(2-2)
01008371	หลักการควบคุมโรคพืช (Principles of Plant Disease Control)	3(2-3)
01008471	สารเคมีที่ใช้ในการควบคุมโรคพืช (Chemicals Used in Plant Disease Control)	3(2-3)
01008481	การวินิจฉัยโรคพืช (Diagnosis of Plant Diseases)	3(1-6)
01008483	โรคของผลิตผลพืชภายหลังการเก็บเกี่ยว (Post harvest Diseases)	3(2-3)
01009321	ปุ๋ย (Fertilizers and Manures)	3(3-0)
01009421	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (Soil Fertility)	3(3-0)
01009422	ความสัมพันธ์ระหว่างดินและพืช (Soil and Plant Relationships)	3(3-0)
01009443	ดินของประเทศไทย (Soils of Thailand)	3(3-0)
01009452	ปุ๋ยชีวภาพ (Biofertilizer)	3(2-3)
01009453	นิเวศวิทยาของดิน (Soil Ecology)	3(3-0)
01009471	การจัดการดิน (Soil Management)	3(3-0)
01009472	การอนุรักษ์ดินและน้ำ (Soil and Water Conservation)	3(3-0)
01119405	เศรษฐศาสตร์เพื่อการเกษตรแบบยั่งยืน (Economics for Sustainable Agriculture)	3(3-0)

01166422	ความคิดสร้างสรรค์สำหรับครู (Creativity for Teacher)	2(2-0)
01301111	หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Principles of Natural Resources Conservation)	2(2-0)
01301201	การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Resource and Environmental Conservation)	3(3-0)
01301481	การจัดการสิ่งแวดล้อมป่าไม้ (Forest Environment Management)	3(3-0)
01301482	การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Conservation Extension)	3(3-0)
01403455	เคมีสิ่งแวดล้อม (Environmental Chemistry)	3(3-0)
01403456	สารเคมีที่เป็นพิษในสิ่งแวดล้อม (Chemical Pollutants)	3(2-3)
01404484	พิษวิทยาสิ่งแวดล้อม (Environmental Toxicology)	3(3-0)
01424482	ชีววิทยาของมลพิษ (Pollution Biology)	3(3-0)
01425211	หลักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Principles of Environmental Science)	3(3-0)
01425431	หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม (Principles of Environmental Management)	3(3-3)
01425432	การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Study)	3(2-3)
01425471	เทคโนโลยีรีไซเคิล (Recycling Technology)	3(3-0)
01451122	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment)	3(3-0)
01451222	ภูมิศาสตร์การเกษตร (Geography of Agriculture)	3(3-0)

01453445	กฎหมายสิ่งแวดล้อม (Environmental Law)	3(3-0)
01459233	การจัดสิ่งแวดล้อมและมนุษยสัมพันธ์ในชุมชน (Environmental Arrangement and Human Relations in Community)	3(3-0)
02181331	การสื่อสารทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Communication in Agrigation in Agricultural and Environmental Education)	3(2-2)
02181482	บริโภคศึกษาทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Consumer Education)	2(2-0)
02181483	ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Indigenous Knowledge in Agriculture and Environment)	2(2-0)
02181491	วิธีวิจัยทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Research Methods in Agricultural And Environmental Education)	3(2-2)
02181496	เรื่องเฉพาะทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Selected Topics in Agricultural and Environmental Education)	1-3
02181498	ปัญหาพิเศษ (Special Problems)	1-3

ภาคผนวก ง

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบไปด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้ (ภาควิชาการพัฒนาศึกษากรรมมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ศักยภาพที่โดดเด่นของประเทศไทยคือด้านการผลิตอาหาร ดังนั้นการพัฒนาประเทศต้องอาศัยฐานที่เข้มแข็งของภาคเกษตรกรรม ซึ่งต้องมีการพัฒนาแบบองค์รวมใน 3 มิติ คือ “เกษตรกับสังคมไทย” “เกษตรกับเศรษฐกิจ” และ “เกษตรกับสิ่งแวดล้อม” บทเรียนจาก 4 ทศวรรษที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการเกษตรของไทยขาดสมดุลใน 3 มิติดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

ด้วยตระหนักในจุดอ่อนของการพัฒนาในอดีต นโยบายการเกษตรของชาติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 จึงได้ปรับทิศทางการพัฒนาการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนาแบบคู่ขนาน กล่าวคือ การเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันในเวทีโลกและการเกษตรแบบพอเพียงเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย ในการตอบสนองทิศทางการพัฒนาการเกษตรดังกล่าวนี้มีความจำเป็นต้องพัฒนากำลังคนทั้งในภาคการผลิตและภาคสนับสนุนการผลิตให้มีความรู้เชิงบูรณาการทั้งในด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการให้การศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ภาควิชาการพัฒนาศึกษากรรมมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้างนักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม จึงได้เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการผลิตนักเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีศักยภาพในการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ จึงเสนอหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งจะตอบสนองภารกิจในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในด้านการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังนี้

1) เพื่อผลิตนักการศึกษา ที่มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ด้านการเกษตรและการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนด้วยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างเกื้อกูลกัน

2) เพื่อสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรและการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลยุทธ์ทางการศึกษา

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	136	หน่วยกิต
โครงสร้างของหลักสูตร		
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3	หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	7	หน่วยกิต
1.5 กลุ่มวิชาพลศึกษา	2	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า	100	หน่วยกิต
2.1 วิชาเฉพาะบังคับ ไม่น้อยกว่า	70	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	21	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา	30	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เกษตรและสิ่งแวดล้อม	19	หน่วยกิต
2.2 วิชาเฉพาะเลือก ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เกษตรและสิ่งแวดล้อม	21	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม	9	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

กระบวนการเรียนการสอน

รายวิชาที่เปิดสอน

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3	หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้		
01999012 สุขภาพเพื่อชีวิต (Health for Life)	3(3-0)	
01999211 คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics and Computers in Everyday Life)	3(2-2)	
01999212 แนวคิดทางวิทยาศาสตร์กับปรัชญา (Concepts of Science and Philosophy)	3(3-0)	
1.2 กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
01999021 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)	3(3-0)	
หรือ 02701011 การใช้ภาษาไทยเพื่อธุรกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Thai Usage for Business, Science and Technology)	3(3-0)	
02702XXX ภาษาอังกฤษ	9(-)	
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
01999141 มนุษย์กับสังคม (Man and Society)	3(3-0)	
หรือ 01999042 การพัฒนานิสิต (Student Development)	3(2-3)	
02722181 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Economics)	3(3-0)	
1.4 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	7	หน่วยกิต
02713111 การใช้ทรัพยากรห้องสมุด (The Use of Library Resources)	1(1-0)	
และเลือกอีก จำนวน 6 หน่วยกิตจากรายวิชาต่อไปนี้		

01999031	มรดกอารยธรรมโลก (The Heritage of World Civilizations)	3(3-0)
01999032	ไทยศึกษา (Thai Studies)	3(3-0)
01999033	ศิลปะการดำเนินชีวิต (Arts of Living)	3(3-0)
02714102	ปรัชญาทั่วไป (General Philosophy)	3(3-0)
02724012	การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development)	3(3-0)
1.5	กลุ่มวิชาพลศึกษา	2 หน่วยกิต
01175XXX	กิจกรรมพลศึกษา (Physical Education Activities)	1,1(0-2)
2.	หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า	100 หน่วยกิต
2.1	วิชาเฉพาะบังคับ ไม่น้อยกว่า	70 หน่วยกิต
	- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	21 หน่วยกิต
02726111	หลักชีววิทยา (Principles of Biology)	3(3-0)
02726112	ชีววิทยาภาคปฏิบัติการ (Laboratory in Biology)	1(0-3)
02728111	เคมีทั่วไป (General Chemistry)	4(4-0)
02728112	เคมีทั่วไปภาคปฏิบัติการ (Laboratory in General Chemistry)	1(0-3)
02728221	เคมีอินทรีย์ (Organic Chemistry)	4(4-0)
02728222	เคมีอินทรีย์ภาคปฏิบัติการ (Laboratory in Organic Chemistry)	1(0-3)

	02734111	หลักสถิติ I (Principles of Statistics I)	3(3-0)
และเลือกจากรายวิชาต่อไปนี้อีก 4 หน่วยกิต			
	02732211	จุลชีววิทยาทั่วไป (General Microbiology)	3(3-0)
และ	02732214	จุลชีววิทยาทั่วไปภาคปฏิบัติการ (Laboratory in General Microbiology)	1(0-3)
หรือ	02733119	ฟิสิกส์อย่างสังเขป (Abridged Physics)	3(3-0)
และ	02733115	ฟิสิกส์อย่างสังเขปภาคปฏิบัติการ (Laboratory in Physics)	1(0-3)
- กลุ่มวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา			30 หน่วยกิต
	02181111	เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาเบื้องต้น (Introduction to Agricultural and Environmental Education)	3(3-0)
	02181261	ประสบการณ์วิชาชีพทางเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา I (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education I)	1(0-3)
	02181262	ประสบการณ์วิชาชีพทางเกษตร และสิ่งแวดล้อมศึกษา II (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education II)	1(0-3)
	02181322	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทาง การเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Management of Agricultural and Environmental Learning Experiences)	3(2-2)
	02181331	การสื่อสารทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Communication in Agrigation in Agricultural and Environmental Education)	3(2-2)

02181351	การประเมินการเรียนรู้ทางการเกษตร และสิ่งแวดล้อม (Learning Assessment in Agriculture and Environment)	3(2-2)
02181361	ประสบการณ์วิชาชีพทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา III (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education III)	1(0-3)
02181362	ประสบการณ์วิชาชีพทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา IV (Field Experiences in Agricultural and Environmental Education IV)	1(0-3)
02181421	การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Construction of Local-Based Curriculum in Agriculture and Environment)	3(2-2)
02181441	การวางแผน โครงการและกิจกรรมทาง เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา 3(2-2) (Planning of Programs and Activities in Agricultural and Environmental Education)	
02181481	ค่านิยมและจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Value and Ethics)	2(2-0)
02181482	บริโภคศึกษาทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Consumer Education)	2(2-0)
02181491	วิธีวิจัยทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา (Research Methods in Agricultural and Environmental Education)	3(2-2)
02181497	สัมมนา (Seminar)	1

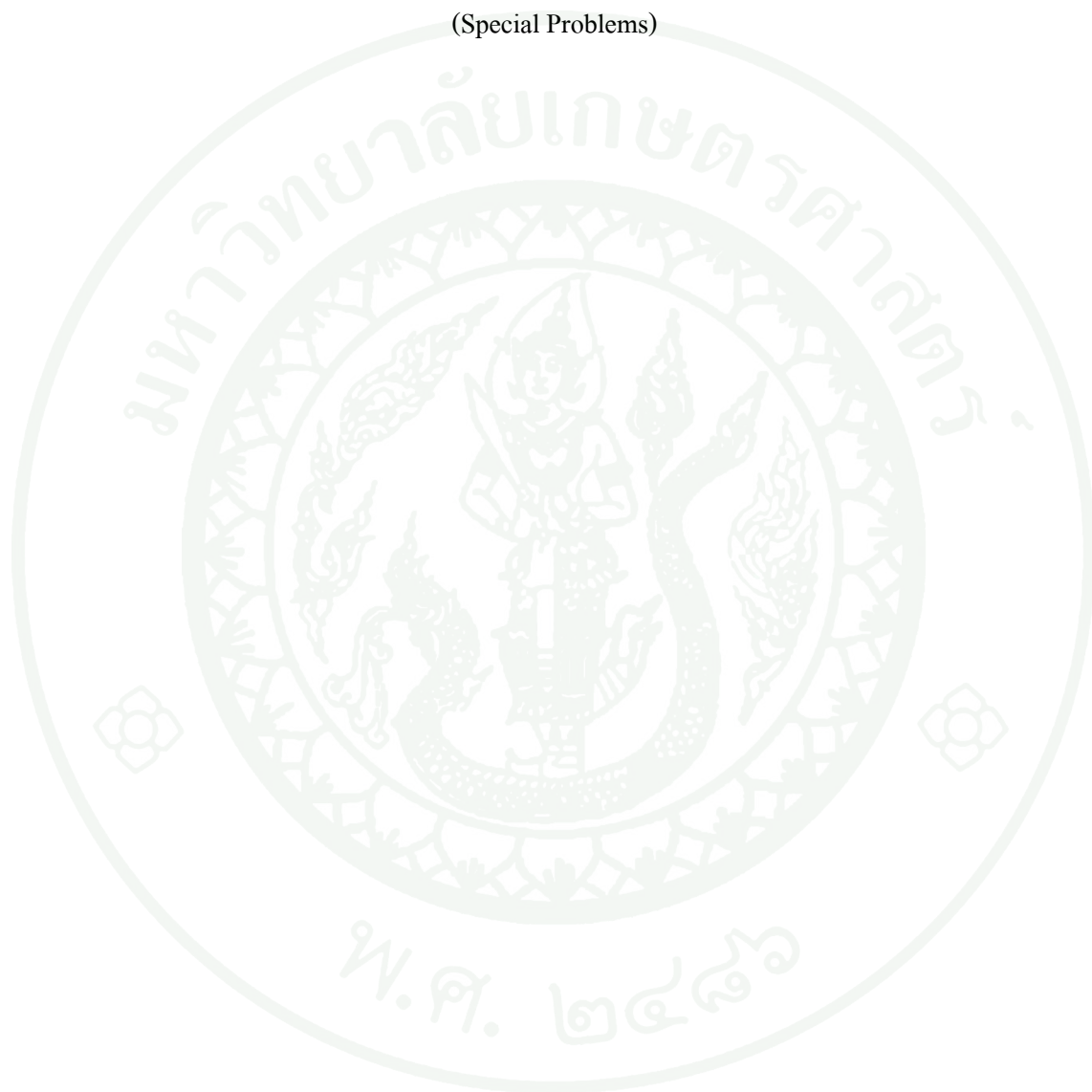
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เกษตรและสิ่งแวดล้อม	19	หน่วยกิต
02036221 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านสัตว์ (Animal Science and Technology)	3(3-0)	
02036231 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านพืชไร่ (Crop Science and Technology)	2(2-0)	
02036241 กีฏวิทยาเบื้องต้น (Introduction to Entomology)	3(2-3)	
02036261 วิทยาศาสตร์ทางดิน (Soil Science)	3(2-3)	
02036271 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านพืชสวน (Horticultural Science and Technology)	2(2-0)	
02036281 โรคพืชวิทยาเบื้องต้น (Introductory Plant Pathology)	3(2-3)	
02726381 นิเวศวิทยา (Ecology)	3(2-3)	
2.2 วิชาเฉพาะเลือกไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เกษตรและสิ่งแวดล้อม		
ให้เลือกเรียนจากตัวอย่างรายวิชาต่อไปนี้	21	หน่วยกิต
01301111 หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Principles of Natural Resources Conservation)	2(2-0)	
01301201 การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Resource and Environmental Conservation)	3(3-0)	
01301481 การจัดการสิ่งแวดล้อมป่าไม้ (Forest Environment Management)	3(3-0)	
01403455 เคมีสิ่งแวดล้อม (Environmental Chemistry)	3(3-0)	
01403456 สารเคมีที่เป็นพิษในสิ่งแวดล้อม (Chemical Pollutants)	3(2-3)	
01404484 พิษวิทยาสิ่งแวดล้อม (Environmental Toxicology)	3(3-0)	

01424482	ชีววิทยาของมลพิษ (Pollution Biology)	3(3-0)
01425211	หลักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Principles of Environmental Science)	3(3-0)
01425431	หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม (Principles of Environmental Management)	3(3-3)
01425432	การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Study)	3(2-3)
01425471	เทคโนโลยีรีไซเคิล (Recycling Technology)	3(3-0)
02026312	แมลงสำคัญทางเศรษฐกิจ (Economic Entomology)	3(2-3)
02026471	หลักการบริหารแมลงศัตรูพืช (Principles of Insect Pest Management)	3(2-3)
02026481	สารฆ่าแมลงและวิธีการใช้ (Insecticides and Their Application)	3(2-3)
02026482	พิษวิทยาของสารฆ่าแมลง (Toxicology of Insecticides)	3(2-3)
02028321	ปุ๋ย (Fertilizers and Manures)	3(3-0)
02028421	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (Soil Fertility)	3(3-0)
02028422	ความสัมพันธ์ระหว่างดินและพืช (Soil and Plant Relationships)	3(3-0)
02028443	ดินของประเทศไทย (Soils of Thailand)	3(3-0)
02028452	ปุ๋ยชีวภาพ (Biofertilizer)	3(2-3)
02028453	นิเวศวิทยาของดิน (Soil Ecology)	3(3-0)

02028471	การจัดการดิน (Soil Management)	3(3-0)
02028472	การอนุรักษ์ดินและน้ำ (Soil and Water Conservation)	3(3-0)
02029211	พืชไร่เศรษฐกิจ (Economic Crops)	2(2-0)
02029212	ปฏิบัติการพืชไร่เศรษฐกิจ (Laboratory Economic Crops)	1(0-3)
02029416	พืชอุตสาหกรรม (Industrial Crops)	3(2-3)
02029421	ภูมิอากาศของพืช (Plant Climate)	3(3-0)
02029423	การจัดการน้ำสำหรับพืชไร่ (Water Management for Field Crops)	3(3-0)
02031371	หลักการควบคุมโรคพืช (Principles of Plant Disease Control)	3(2-3)
02031471	สารเคมีที่ใช้ในการควบคุมโรคพืช (Chemicals Used in Plant Disease Control)	3(2-3)
02031481	การวินิจฉัยโรคพืช (Diagnosis of Plant Diseases)	3(1-6)
02031483	โรคของผลิตผลพืชภายหลังการเก็บเกี่ยว (Post harvest Diseases)	3(2-3)
02037311	หลักการพืชสวน (Principles of Horticulture)	3(2-3)
02037431	ไม้ดอก (Floriculture)	3(2-2)
02037433	วิทยาการกล้วยไม้ (Orchidology)	3(2-2)
02037441	ไม้ผลเขตร้อน (Tropical Fruits)	3(2-2)

02037442	ไม้ผลเขตกึ่งร้อน (Subtropical Fruits)	3(2-2)
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม		
	ให้เลือกเรียนจากตัวอย่างรายวิชาต่อไปนี้	9 หน่วยกิต
01119405	เศรษฐศาสตร์เพื่อการเกษตรแบบยั่งยืน (Economics for Sustainable Agriculture)	3(3-0)
01301482	การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Conservation Extension)	3(3-0)
01451122	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment)	3(3-0)
01451222	ภูมิศาสตร์การเกษตร (Geography of Agriculture)	3(3-0)
01453445	กฎหมายสิ่งแวดล้อม (Environmental Law)	3(3-0)
01459233	การจัดสิ่งแวดล้อมและมนุษย์สัมพันธ์ในชุมชน (Environmental Arrangement and Human Relations in Community)	3(3-0)
02032411	ชุมชนชนบทกับการพัฒนาการเกษตร (Rural Community and Agricultural Development)	3(3-0)
02032412	การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน (Integrated Rural Development)	3(3-0)
02181390*	การเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา (Cooperative Education Preparation)	1(1-0)
02181471	การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน (School and Community Environmental Management)	3(3-0)
02181483	ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร และสิ่งแวดล้อม (Indigenous Knowledge in Agriculture and Environment)	2(2-0)
02181490*	สหกิจศึกษา (Cooperative Education)	6(-)

- 02181496 เรื่องเฉพาะทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา 1-3
(Selected Topics in Agricultural and Environmental
Education)
- 02181498 ปัญหาพิเศษ 1-3
(Special Problems)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาววรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	7 กันยายน 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2553
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน